

Četvrti kvartalni izveštaj

oktobar – decembar 2015.

CRIS br: 2014/342-561, IPA 2013, Srbija

Opšti cilj: Doprinos održivom razvoju jugoistoka i jugozapada Srbije kroz unapređenje koordinacije između republičkih i lokalnih vlasti, kreiranje povoljnijeg okruženja za rast u oblasti zapošljavanja, poslovanja i razvoja infrastrukture i unapređenje dobrog upravljanja i socijalnog uključivanja.

Svrha: Unapređenje lokalnog nivoa upravljanja, poboljšanje uslova za razvoj infrastrukture, jačanje kapaciteta lokalnih samouprava za planiranje i upravljanje, stvaranje povoljnijeg okruženja za razvoj poslovanja, kao i podrška razvoju politika socijalnog uključivanja i zapošljavanja.

Ukupni budžet: 17.46 miliona evra

Datum početka: 7. maj 2014.

Datum završetka: 7. novembar 2017.

Opštine obuhvaćene programom: Novi Pazar, Ivanjica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Raška, Sjenica i Tutin, na jugozapadu Srbije

Prokuplje, Blace, Žitorađa, Kuršumlija u Topličkom okrugu

Leskovac, Bojnik, Vlasotince, Lebane, Medveđa and Crna Trava u Jablaničkom okrugu

Vranje, Bosilegrad, Bujanovac, Vladičin Han, Preševo, Surdulica i Trgovište u Pčinjskom okrugu

Brus u Rasinskom okrugu

Aleksinac, Gadžin Han, Doljevac, Merošina i Svrlijig u Niškom okrugu

Babušnica, Bela Palanka u Pirotskom okrugu

Knjaževac u Zaječarskom okrugu.

Knjaževac in Zaječarski District.

Donatori: Evropska unija
Vlada Švajcarske
Vlada Republike Srbije

Program sprovodi: Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)

Datum podnošenja izveštaja: 11. januar 2016.

Period izveštavanja: 1. oktobar 2015. – 31. decembar 2015.

Skraćenice

ACES	Udruženje inženjera konsultanata Srbije (eng. <i>Association of Consulting Engineers of Serbia</i>)
CFCU	Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (eng. <i>Central Funding and Contracting Unit</i>)
CIF	Fond za učešće građana
DEU	Delegacija Evropske unije
DU	Dobro upravljanje
EU	Evropska unija
FIDIC	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
GI	Geografska indikacija
JPP	Javno-privatno partnerstvo
JŠ	Jedinstveni šalter
LSU	Lokalna samouprava
LjP	Ljudska prava
MRR	Mehanizam rodne ravnopravnosti
MSP	Mala i srednja preduzeća
NVO	Nevladina organizacija
OCD	Organizacija civilnog društva
OEBS	Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju
OHCHR	Kancelarija visokog komesara za ljudska prava (eng. <i>Office of the High Commissioner of Human Rights</i>)
OPZ	Opis poslova i zadataka
PdP	Poziv za dostavljanje predloga
PO	Područje odgovornosti
PPF5	Projekat podrške u programiranju pomoći EU (eng. <i>Project Preparation Facility 5</i>)
PRINCE 2	Projekti u kontrolisanom okruženju (eng. <i>PRojects IN Controlled Environment</i>)
RSPC	Projektni centar UNOPS-a u Srbiji (<i>UNOPS Serbia Project Centre</i>)
SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (eng. <i>Swiss Agency for Development and Cooperation</i>)
SEIO	Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije (eng. <i>Serbian European Integration Office</i>)
SIPRU	Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (eng. <i>Social Inclusion and Poverty Reduction Unit</i>)
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SNM	Nacionalni savet nacionalne manjine
SSG	Savetodavne službe za građane
UN Women	Agencija Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena
UOP	Upravni odbor programa
UUP	Upravljanje uspešnim programima
ZDP	Zahtev za dostavljanje ponuda

Opšti pregled

Učinak Evropskog PROGRES-a tokom četvrtog kvartala 2015. godine, koji pokriva ovaj izveštaj, doprineo je ukupnom godišnjem uspehu: Od 29 programskih aktivnosti, 22 ili 76% su napredovale u skladu sa planom, četiri kasne ali naponi da se iste ubrzaju pokazuju rezultate, dok tri nisu izvodljive u prvobitno zamišljenom formatu i moraće da se izmene; broj projekata je dostigao 189, od kojih se 164 ili 87% sprovode pomoću metodologije bespovratne pomoći (grantova) kojom se daje „vlasništvo“ zainteresovanim stranama u zemlji; iznosi isplaćenih finansijskih sredstava u 2015. godini su premašili iznos od 4,2 miliona evra, što predstavlja 101 % u odnosu na interni cilj.

Deset projekata je završeno tokom izveštajnog perioda uključujući: pet akcija sprovedenih u partnerstvu organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava (LSU) kojima su ekonomski osnažene ugrožene osobe i stvoreno je sedam stalnih i osam privremenih radnih mesta za žene, uz stvaranje osnova za dalje zapošljavanje u bliskoj budućnosti; četiri projekta za unapređenje poreske uprave omogućilo je registraciju 3,823 novih poreskih obveznika i treba da generiše povećanje prihoda od lokalnih poreza za preko sedam miliona dinara na kraju, projekat rodne ravnopravnosti, koji je realizovan u partnerstvu sa UN Women za rezultat je imao izradu 21 prilagođenog plana za izgradnju kapaciteta lokalnih mehanizama rodne ravnopravnosti, usvajanje 26 novih ili revidiranih lokalnih akcionih planova rodne ravnopravnosti, kao i uvođenje prakse rodno odgovornog budžetiranja u sedam opština. Preko istog projekta, 32 opštine su potpisale Evropsku povelju o rodnoj ravnopravnosti na lokalnom nivou.

Učinjen je napredak u aktivnostima dobrog upravljanja (DU): 34 opštine učesnice su potpisale Memorandume o razumevanju o intervencijama u oblasti dobrog upravljanja i tako ponovo potvrdile posvećenost saradnji sa Evropskim PROGRES-om na jačanju odgovornosti, transparentnosti, efikasnosti, zabrani diskriminacije i učešću građana; rad na jačanju opštinskih kapaciteta za DU je započeo radionicom o odgovornosti, dok su naponi za jačanje koordinacije između Vlade i opština bili pokrenuti događajem o sprovođenju politike zaštite životne sredine. Program jača tim za DU: obavljen je postupak angažovanja savetnika za dobro upravljanje i rodnu ravnopravnost, socijalnu inkluziju i ljudska prava, saradnika za dobro upravljanje i rodnu ravnopravnost, kao i konsultanta za lokalne samouprave.

U okviru pružanja tehničke pomoći, naglasak je na okončanju podrške za usvajanje programskih budžeta u 15 opština - korisnica. Novi budžeti obezbeđuju veću transparentnost i treba da doprinesu efikasnijoj potrošnji. Ove intervencije pokazuju početne naznake pozitivnog uticaja Programa na upravljanje javnim finansijama.

Pet velikih događaja je organizovano (samostalno ili u saradnji sa drugima), uključujući otvaranje nove zgrade odeljenja Ekonomskog fakulteta iz Subotice u Bujanovcu kome je prisustvovao predsednik Vlade Republike Srbije, ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, šef delegacije Evropske unije (DEU) i ambasadori Švajcarske i Francuske. Događaji, u kombinaciji sa jedanaest saopštenja za medije, 21 objavom na Fejsbuku, 24 objave na Tviteru, trećim Biltenom, kao i tri reportaže na UNOPS-ovom globalnom veb sajtu su podstakle objavljivanje rekordnih 200 medijskih izveštaja o Programu i finansijskoj podršci Evropske unije i Vlade Švajcarske.

Evropska unija će obezbediti 2,8 miliona evra za završetak izgradnje i opremanja bolnice u Vranju i 622.000 evra za izgradnju i opremanje zgrade za urgentne službe u Zdravstvenom centru Novi Pazar. Ova dva projekta će sprovesti Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (CFCU) Ministarstva finansija, uz podršku Programa, istovremeno imajući za cilj povećanje kvaliteta zdravstvene zaštite za oko 500.000 građana u južnoj i jugozapadnoj Srbiji. Podrška

Evropskog PROGRES-a za uvođenje i razvoj Geografskog informacionog sistema u 11 LSU kao i obezbeđenje 48 grantova za pokretanje biznisa za preduzetnice zaključuje listu odobrenih finansijskih sredstava u IV kvartalu 2015, i označava završetak osam javnih poziva.

Uprkos odobrenju projekata za Vranje i Novi Pazar, što je bilo pozitivno za dinamiku Evropskog PROGRES-a, najveći problem za Program predstavlja napredovanje programa bespovratne pomoći za lokalne infrastrukturne projekte kojim upravlja CFCU. Akumulirano kašnjenje je duže od devet meseci a prvobitno planirana tehnička pomoć za ovaj program kao i aktivnosti dobrog upravljanja koja je u međuzavisnosti sa napredovanjem infrastrukturnih projekata više nisu u potpunosti izvodljive i moraće da se koriguju.

Jasno je, pri tome, da će bez događaja vezanih za opipljive projekte, kao što je izgradnja zgrade odeljenja u Bujanovcu, biti nemoguće postići željenu vidljivost. Ovo je potvrđeno kroz razgovore sa lokalnim samoupravama, kao glavnim korisnicima, koji smatraju da je Evropski PROGRES manje relevantan bez snažne infrastrukturne komponente.

S obzirom na probleme sa kašnjenjem programa bespovratne pomoći za lokalnu infrastrukturu, aspekte vidljivosti i povratne informacije od korisnika, Evropski PROGRES je započeo formulisanje predloga za izmene i dopune Programa, istovremeno poštujući ranije usvojen dokument „Fokusiranje na relevantnost, rezultate i potencijalni uticaj”. Produženje Programa je opcija koju treba uzeti u obzir.

Posle mirne jeseni, ovaj period je ponovo doneo politička previranja na lokalnom nivou. Iako ona nisu mnogo uticala na Program mogu se shvatiti kao najava lokalnih izbora, koji bi predstavljali ključni rizik u naredna dva kvartala. Evropski PROGRES je pratio dešavanja, održavao kontakte sa opštinskim zvaničnicima kako bi identifikovao bilo kakve pretnje, i započeo procenu mogućih efekata izbora na konkretne aktivnosti.

Ključni pokazatelji učinka Programa su generalno bili pozitivni: UNOPS-ova interna provera kvaliteta za III kvartal 2015. godine je potvrdila da je učinak Evropskog PROGRES-a bio solidan kao i da su preduzeti konkretni koraci u smislu prijave za PRINCE2; finansijsko izvršenje IV kv. je premašilo 1,5 miliona evra, što predstavlja 117% u odnosu na definisana interna predviđanja; fazni planovi rada su realizovani na procenjenom nivou od 85%.

Kako bi ojačao pristup kvalitetu, Evropski PROGRES je formulisao Strategiju upravljanja kvalitetom (SUK) i uspostavio Registar kvaliteta. U Strategiji se opisuju procedure upravljanja kvalitetom koje će se koristiti za planiranje kvaliteta, kontrolu kvaliteta i obezbeđenje kvaliteta dok će Registar kvaliteta pružiti sumarni pregled radnji provere kvaliteta i njihovih rezultata. To je još jedan korak preduzet u okviru napora implementacionog partnera Evropskog PROGRES-a UNOPS-a, da unapredi praksu upravljanja projektima.

Ovaj Kvartalni izveštaj pokriva period od 1. oktobra 2015 – 31. decembra 2015. godine i daje pregled napretka i učinka, sadrži nove informacije o pitanjima upravljanja i koordinacija, pregled ključnih rizika i problema, pitanja kvaliteta i održivosti, uvid u ključne prekretnice tokom narednog kvartalnog perioda, kao i odeljak o naučenim lekcijama. Nekoliko aneksa pruža detaljan uvid u pojedinačne mere preduzete u okviru programa. Aneks VI predstavlja sastavni deo ovog Izveštaja i pruža uvid u postignuti napredak u odnosu na indikatore matrice logičkog okvira Programa.

Sadržaj

SKRAĆENICE	2
OPŠTI PREGLED	3
PREGLED NAPRETKA I REZULTATA	6
POLITIČKI I PROGRAMSKI KONTEKST	6
NAPREDAK U OSTVARIVANJU CILJEVA I REZULTATI	11
AKTIVNOSTI I POSTIGNUTI REZULTATI	15
MENADŽMENT I KOORDINACIJA	27
UPRAVNI ODBOR PROGRAMA	27
FINANSIJE	27
NABAVKA	27
LJUDSKI RESURSI	27
LOGISTIKA	28
BEZBEDNOST	28
INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE	28
RIZICI I PROBLEMI	29
KVALITET I ODRŽIVOST	30
STRATEGIJA UPRAVLJANJA KVALITETOM	30
INTERNA PROVERA KVALITETA PROJEKATA U UNOPS SRBIJA ZA III KVARTAL 2015.	30
PROCENA ZRELOSTI UNOPS-A U SRBIJI	30
KONTROLE KVALITETA	30
MONITORING BAZIRAN NA REZULTATIMA	31
TOKOM PRVE POLOVINE NOVEMBRA 2015. GODINE EVROPSKI PROGRES JE SPROVEO MONITORING BAZIRAN NA REZULTATIMA (MBR) ŠTO PREDSTAVLJA JEDNU ALATKU POMOĆU KOJE DEU PROCENJUJE DA LI SU AKCIJE KOJE ONA FINANSIJSKI PODRŽAVA I DALJE RELEVANTNE I DA LI SE REALIZUJU DELOTVORNO I EFIKASNO, KAO I KOJI SU IZGLEDI ZA POSTIZANJE ODRŽIVIH UČINAKA.	31
ODRŽIVOST	31
NAUČENE LEKCIJE	32
PLAN RADA	33

Pregled napretka i rezultata

Politički i programski kontekst

Politike i zakonodavstvo

U oktobru 2015. godine. Vlada Srbije je usvojila Zakon o ulaganjima koji obezbeđuje jednak status stranih i lokalnih investitora i predviđa uspostavljanje Saveta za ekonomski razvoj i Razvojne agencije Srbije. Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza (SIEPA) i Nacionalna agencija za regionalni razvoj (NARRD) će prestati da postoje najkasnije 120 dana od stupanja tog zakona na snagu odnosno na dan početka rada Razvojne agencije Srbije.¹

Ministarstvo finansija (MF) je sačinilo izveštaj o javnim slušanjima o Nacrtu zakona o finansiranju lokalne samouprave (LSU)² koja su održana tokom decembra, i obavezalo se da će uzeti u obzir sve komentare. Početne zvanične reakcije su različite – dok je Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) rekla da je nacrt neprihvatljiv za LSU, Fiskalni savet je podržao predložene izmene pošto su u skladu sa pozitivnom fiskalnom praksom. Jedno od ključnih pitanja u nacrtu je predloženo smanjenje prihoda LSU koje potiče od poreza na zarade pošto će primati 50 procenata ovih prihoda umesto ranijih 80 procenata.

Ministarstvo finansija je objavilo Uputstvo za pripremu odluke o budžetu lokalnih vlasti za 2016. godinu³ u novembru, sa skoro petomesečnim zakašnjenjem.⁴ Prethodno je Ministarstvo tretiralo pokazatelje SKGO za praćenje ispunjenja programskih ciljeva kao preporuke, a sada ih priznaje kao obavezne. LSU su takođe dobile uputstvo da direkcije za izgradnju ne tretiraju kao budžetske korisnike. To će ugroziti funkcionisanje direkcija pošto one u proseku apsorbuju oko 30% opštinskih budžeta. Opštinama je dozvoljeno da planiraju finansiranje direkcija tokom prelaznog perioda od šest meseci, a to vreme će se koristiti da se razjasni i ponovo potvrdi nova politika.

U decembru 2015. godine, Narodna skupština Srbije je usvojila izmene i dopune Zakona o budžetskom sistemu⁵ koje se odnose na primenu rodno odgovornog budžetiranja na budžete svih javnih institucija. Sa ovim izmenama i dopunama, rodno odgovorno budžetiranje će biti obavezno do 2020. godine a primenjivaće se u skladu sa Planom postupnog uvođenja rodno odgovornog budžetiranja u dogovoru sa lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti (MRR).

Zakon o ozakonjenju objekata⁶ koji je stupio na snagu 27. novembra 2015. godine predstavlja četvrti pokušaj u poslednjih 15 godina da se reguliše status prema procenama 1,5 miliona nezakonito izgrađenih objekata u Srbiji. Lokalnim samoupravama (LSU) je data nadležnost za registraciju nezakonito izgrađenih objekata i oni će morati da usklade plansku dokumentaciju sa dokumentima u katastrima nepokretnosti u naredne dve godine. Podrška programa za izradu planova detaljne regulacije (PDR) će uzeti u obzir zahteve o ovog Zakona.

¹ Zakon o ulaganjima se može naći na <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/zakoni/2015./2402-15%20lat.pdf>

³ Uputstvo se može naći na

<http://www.mfin.gov.rs/UserFiles/File/lokalna%20vlast/2016./uputstvo%20za%20lokal%202016..pdf>

³ Uputstvo se može naći na

<http://www.mfin.gov.rs/UserFiles/File/lokalna%20vlast/2016./uputstvo%20za%20lokal%202016..pdf>

⁴ Prema budžetskom kalendaru, Uputstvo treba da bude izdato na početku postupka izrade budžeta, do 5. jula

⁵ <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/zakoni/2015./3208-15%20lat.pdf>

⁶ <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2015./2964-15.pdf>, „Službeni glasnik RS” br. 96/2015.

Izmene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrednost⁷ iz oktobra 2015. godine predviđaju da su primaoci dobara i usluga iz oblasti građevinarstva dužni da plate porez na dodatu vrednost (PDV) a ne investitori/izvođači kao ranije. Procedure Evropskog PROGRES-a za oslobađanje od poreza za građevinske objekte će se analizirati i izmene uvesti po potrebi.

Evropske integracije

U Izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije u 2015. godini⁸ navodi se da je učinjen određeni napredak u saradnji između Vlade i civilnog sektora. Organizacije civilnog društva (OCD) su nastavile sa rastom, pogotovo na lokalnom nivou. Međutim, angažovanost OCD u kreiranju politika i dalje nije zadovoljavajuća, nema sistematičnijeg uključivanja civilnog sektora i korišćenja njihovih resursa od strane državnih organa. Transparentno finansiranje organizacija civilnog društva i dalje predstavlja izazov za javne institucije, s obzirom na to da mehanizmi za obezbeđivanje transparentnosti nisu u potpunosti zaživeli u praksi.

Rezultati periodičnog ispitivanja javnog mnjenja „Stavovi građana Srbije prema EU integracijama“ koje je sproveo TNS Medium Gallup pokazali su stabilno poboljšanje stavova građana prema EU. Zaključak ankete koja je obuhvatila 1.247 građana je da, ako bi referendum bio sada održan, pristupanje Srbije EU bi podržalo 56 procenata a protiv njega bi bilo 26 procenata građana, dok 64 procenta ispitanika vidi priznavanje nezavisnosti Kosova kao uslov za ulazak Srbije u EU.⁹

Politička dešavanja

12. novembra, dva meseca posle vanrednih lokalnih izbora, Nebojša Arsić iz Srpske napredne stranke (SNS) je izabran za predsednika opštine Medveđa. Novu vladajuću koaliciju čine SNS, Socijalistička partija Srbije (SPS) i Stranka demokratske akcije (PDA).¹⁰

Dana 16. decembra, povodom obeležavanja 15. godišnjice osnivanja Koordinacionog tela za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa (KT), njegov predsednik, Zoran Stanković, istakao je ulogu KT u stabilizaciji južne Srbije i napomenuo da će pitanje udžbenika na albanskom jeziku biti rešeno u januaru 2016.¹¹ Sastanku su prisustvovali predsednici opština Preševo, Bujanovac i Medveđa.¹²

Dana 28. novembra, albanski političari iz Preševa i Bujanovca su uobičajeno obeležili Dan zastave podizanjem albanskih zastava na lokalnim opštinskim objektima. Nikakvi incidenti nisu zabeleženi tokom tog događaja.¹³

Pripreme za predstojeće lokalne izbore ogledaju se u lokalnim političkim previranjima. U Bosilegradu, opštinski odbor SNS-a je od republičke vlade zatražio uvođenje privremenih mera u opštinu optužujući lokalne vlasti za razne nezakonite radnje.¹⁴ Posle godinu dana u opoziciji, SNS i Socijaldemokratska stranka (SDS) u Žitorađi formirale su novu koaliciju i ponovo utvrdili lokalnu vlast SNS.¹⁵ Odustalo se od optužbe za korupciju protiv predsednika opštine Doljevac, Gorana Ljubića, i nekoliko njegovih saradnika ali je optužnica podignuta protiv petorice ljudi, uključujući Ljubićevog brata.¹⁶ Viši sud u Prokuplju je osudio bivšeg predsednika opštine, Milana Arsovića na zatvorsku kaznu od 20 meseci zbog zloupotrebe položaja i kršenja Zakona o javnim nabavkama u tri odvojena

⁷ <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2015./2232-15.pdf>, „Službeni glasnik RS“, br. 84/04, 86/04 – izmene i dopune, 61/05, 61/07, 93/12, 108/13, 68/14 - law, 142/14, 83/15)

⁸ http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2015./2015.1110_report_serbia.pdf

⁹ Europa.rs [Istraživanje – stavovi građana Srbije prema EU integracijama](#) (Objavljeno 02. decembra 2015.)

¹⁰ Rts.rs [Arsić novi predsednik opštine Medveđa](#) (Objavljeno 12. novembra 2015.)

¹¹ Politika.rs [Stanković: Koordinaciono telo stabilizovalo situaciju na jugu](#) (16. decembar 2015.)

¹² Pravda.rs [Musliu i ekipa udarili na Stankovića](#) (16. decembar 2015.);

¹³ Blic.rs [Albanske zastave na zgradama opština Bujanovac i Preševo](#) (Objavljeno 28. novembra 2015.)

¹⁴ Okradio.rs [Bosilegrad: SNS traži privremene mere](#) (Objavljeno 23. oktobra 2015.)

¹⁵ Juznevesti.com [SNS i SDS formiraju novu vladajuću koaliciju u Žitorađi](#) (Objavljeno 12. oktobra 2015.)

¹⁶ Juznevesti.com [Međarac oslobođen optužbi za korupciju](#) (Objavljeno 26. novembra 2015.)

postupka.¹⁷ U Surdulici je javna tužiteljka koju je postavio SNS, Danijela Trajković, formalno optužila Novicu Tončeva, predsednika Skupštine opštine i poslanika iz redova SPS-a, za pokušaj uticanja na pravosudni postupak.¹⁸

Mirsad Đerlek, bivši gradonačelnik i predsednik Sandžačke narodne partije (SNP) je novi predsednik Skupštine Novog Pazara. Đerlek je zamenio svoju partijsku koleginicu Sadiju Plojović koja je podnela ostavku iz zdravstvenih razloga.¹⁹

Dana 4. decembra Bošnjačko nacionalno veće (BNV) je podnelo nacrt izmena i dopuna Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Ovaj predlog je usledio dve nedelje pošto se BNV povuklo iz članstva u Radnoj grupi (RG) formiranoj za izradu Akcionog plana, u okviru standarda koje zahteva Poglavlje 23.²⁰ Ovim izmenama i dopunama se predlaže, između ostalog, usvajanje predložene rezolucije o Srebrenici i „obnavljanje“ autonomije Sandžaka. Odbornici sa liste „Za Bošnjake, Sandžak i muftiju“ su glasali protiv predloženih izmena i dopuna.

Prijepoljski opštinski odbori Demokratske stranke Srbije (DSS), Srpske radikalne stranke (SRS) i Demokratske stranke (DS) su osporili postojanje Sandžaka u Srbiji i Crnoj Gori. Takođe su protestovali zbog isključivanja predstavnika Srba iz nedavnih bilateralnih razgovora između zamenika šefa Misije organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), Majkla Ujehare i predsednika Opštine Prijepolje, Emira Hasimbegovića, o daljem razvoju saradnje između opština u Srbiji i Crnoj Gori koje su deo Sandžaka. Hasimbegović je, s druge strane, ponovio da je ta tema izvučena iz konteksta.²¹

Dešavanja na društvenom planu

Priliv izbeglica i migranata iz Sirije, Avganistana i drugih azijskih i afričkih zemalja je nastavljen tokom čitavog kvartala. U novembru se osetio znatan pad dnevnog priliva, sa prosečno 6.000 na 2.000 ljudi, što je proisteklo iz odluke Vlade Srbije da ograniči ulaz samo na državljane ratom zahvaćenih zemalja. Ovaj trend je nastavljen u decembru kao posledica hladnog vremena.

Dana 7. oktobra, Evropska komisija je odobrila deset miliona evra kao podršku Srbiji u izbegličkoj krizi, uglavnom kroz Komesarijat za izbeglice i migracije, Ministarstvo unutrašnjih poslova, lokalne organizacije civilnog društva i lokalne samouprave.²²

Dnevna komunalna taksa u iznosu do 18.000 dinara je uvedena za vozila koja prevoze migrante i izbeglice iz Preševa. Prikupljena sredstva će se usmeriti na rekonstrukciju puteva oštećenih zbog povećanog saobraćaja od početka migrantske krize.²³

Kapaciteti centara za prihvatanje i registraciju u Srbiji su prošireni.²⁴ Registracioni centar u Bujanovcu, smešten u staroj fabrici akumulatora „Svetlost“ otvoren je u oktobru i ima kapacitet za registraciju oko 1.500 izbeglica dnevno, i radiće po *ad hoc* principu, u slučaju većeg priliva izbeglica.²⁵ Renovirane prostorije Prihvatnog centra u Preševu (PC) koji je finansirala Vlada Norveške, otvorene su u

¹⁷ Blic.rs [Bivšem predsedniku opštine Prokuplje 20 meseci zatvora](#) (Objavljeno 14. decembra 2015.)

¹⁸ Alo.rs [Tončev da prekine sa pritiscima na pravosudni sistem](#) (Objavljeno 14. decembra 2015.)

¹⁹ Radiostoplus.com [Đerlek novi predsednik Skupštine Novog Pazara](#) (Objavljeno 27. novembra 2015.)

²⁰ Radiostoplus.com [BNV napustilo Radnu grupu za ljudska prava](#) (Objavljeno 23. novembra 2015.)

²¹ Zlatarinfo.rs [Predstavnici Srba nisu pozvani na sastanak sa OEBS-om](#) (Objavljeno 22. novembra 2015.); Radiostoplus.com [Spor oko poziva na sastanak s OEBS-om](#) (Objavljeno 22. novembra 2015.)

²² Rts.rs [Još 10 miliona evra za pomoć izbeglicama u Srbiji i Makedoniji](#) (Objavljeno 7. oktobra 2015.)

²³ Titulli.com [Preševa vendos taksë për transportuesit e migrantëve](#) (22. novembra 2015.)

²⁴ Rts.rs [Rekonstrukcija prihvatnih centara uskoro gotova](#) (Objavljeno 08. novembra 2015.)

²⁵ Rts.rs [Centar u Bujanovcu spreman da primi migrante](#) (Objavljeno 16. oktobra 2015.)

decembru. Centar je sada adaptiran za smeštaj preko 6.000 izbeglica na duži boravak tokom zime. UNHCR nastavlja da prilagođava prostorije zimskim uslovima uvođenjem sistema grejanja na pelet, a nabavku peleta bi trebalo da zajedno obave sve agencije i NVO koje rade u okviru prihvatnog centra.²⁶

U Preševu, učenici u albanskih školama su bojkotovali prva dva časa 27. oktobra 2015. zato što nisu imali udžbenike na albanskom jeziku. Bojkot koji je predvodio Nacionalni Savet Albanske Nacionalne Manjine (NSA) usledio je pošto je Carina Srbije zadržala donirane udžbenike sa Kosova.²⁷ Do ovog trenutka Vlada Srbije nije dopustila da se knjige sa obeležjima Republike Kosovo i neodobrenim sadržajem koriste u zemlji.²⁸

To pitanje je opteretilo zvanično otvaranje dvojezičnog odeljenja Ekonomskog fakulteta iz Subotice u Bujanovcu pošto je došlo do verbalnog incidenta između premijera Srbije, Aleksandra Vučića, i Predsednika NSA, Jonuza Musliua tokom obraćanja predsednika Vlade studentima. Odgovarajući na pitanja Musliua o toj temi Vučić je potvrdio stav Vlade i odgovorio da knjige ne mogu da se hapse.²⁹

Dana 24. decembra u Novom Pazaru, predsednik Vlade Srbije, Aleksandar Vučić, otvorio je novi dijagnostički centar, osnovnu školu i obdanište – tri objekta u vrednosti od sedam miliona evra, čija je izgradnja rezultat dobre saradnje ovog grada sa Vladom Srbije i Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Tokom posete, Vučić je naglasio da se u Srbiji prema svim građanima odnosi jednako bez obzira na etničko poreklo i da bilo kakav ekstremizam, bilo da je verski ili drugi, ne može da prođe.³⁰ Dijagnostički centar izgrađen je na osnovu glavnog projekta razvijenog uz finansijsku podršku Evropske unije i Vlade Švajcarske kroz EU PROGRES u vrednosti od 25.000 evra.

Događanja na ekonomskom planu

Grad Vranje adaptira približno 100.000 m² industrijske zone kako bi realizovao ugovor sa kinesko-turskom tekstilnom kompanijom „Weibo group“. Ova grupa predviđa da će do oko 6.000 radnika biti zaposleno u fabrici po njenoj izgradnji.³¹

Trideset poljoprivrednika iz Bujanovca su dobili plastenike za gajenje povrća. To je donacija Turske agencije za međunarodni razvoj (TIKA), a korisnici su odabrani putem javnog konkursa koji je organizovala Opština Bujanovac.³²

Dvadeset četvoro Leskovčana je dobilo donacije od organizacije HELP, u iznosima od po 2.400 evra za pokretanje biznisa i kupovinu opreme.³³ Osim Leskovca, HELP je pružila podršku za 15 novih korisnika u Vranju u okviru projekta koji sprovodi ova organizacija civilnog društva „Podrška razvoju mikro biznisa u Srbiji!“³⁴

²⁶ Rtv.rs [U Preševu otvoren novi centar za smeštaj migranata](#) (17. decembra 2015.)

²⁷ Titulli.com [Edhe në Preshevë nxënësit nisin mësimin me protestë](#) (Objavljeno 27. oktobra 2015.)

²⁸ Rts.rs [Preševu, zapečaćene sporne knjige](#) (Objavljeno 16. decembra 2015.)

²⁹ B92.net [Ne mogu knjige da se hapse, Jonuze](#) (Objavljeno 17. novembra)

³⁰ B92.net [Vučić: Jednako ćemo brinuti o svim građanima](#) (Objavljeno 24. decembra 2015.)

³¹ Gz-weibo.com [Weibo group](#) (Objavljeno. oktobra 2015.); Okradio.rs [Država pogledala Vranje: posao za 6.000 ljudi](#) (Objavljeno 10. oktobra 2015.); Vranje.rs [Proširenje “Slobodne zone” i nova investicija](#) (Objavljeno 09. oktobra 2015.); Jugmedia.rs [Proširuje se područje “Slobodne zone” zbog novih investitora](#) (Objavljeno 09. oktobra 2015.)

³² Jugmedia.rs [Donacija poljoprivrednicima iz Bujanovca](#) (Objavljeno 17. oktobra 2015.)

³³ Jugmedia.rs [57,6 hiljada evra podrške preko nevladine organizacije HELP](#) [onlajn] (Pristup 26. oktobra 2015.)

³⁴ Okradio.rs [Nova pomoć HELP-a](#) (5. oktobra 2015.)

Na Petoj biznis konferenciji o konkurentnosti turističkog tržišta jugoistočne Evrope, Turističkoj organizaciji Knjaževac uručeno je najviše priznanje u turizmu, nagrada „Turistički cvet“ i “Brand Leader Award” za savremeni turistički razvoj u Srbiji i jugoistočnoj Evropi. U poslednjih deset godina broj dolazaka turista u Knjaževac se utrostručio.³⁵

Predsednik Vlade Vučić je otvorio novoizgrađenu deonicu puta između sela Donji Nerodovac blizu Vranja i Vladičinog Hana i obećao da će do marta 2017. autoput od Horgoša do Preševa biti završen. Šef kancelarije Svetske banke u Srbiji rekao je da integracija putnih pravaca Srbije u regionalnu mrežu od ključnog značaja i za srpsku privredu i za regionalni razvoj.³⁶

Dana 18. novembra u Doljevcu, nemačka kompanija „Leoni“ zvanično je otvorila svoj treći pogon u Srbiji. Ukupne investicija iznosi 21 milion evra, od čega je polovinu obezbedila država. Novi pogon trenutno zapošljava 1.704 radnika, a planira se otvaranje još 1.000 radnih mesta u 2016.³⁷

USAID-ov Projekat održivog lokalnog razvoja je uručio opremu u vrednosti od 300.000 USD Udruženju proizvođača odeće od džinsa „Pro-denim“ u Novom Pazaru. Ova tehnologija se koristi za tretiranje otpadnih voda tokom proizvodnje džinsa a omogućiće lokalnim proizvođačima da ispune najviše ekološke standarde tržišta EU.³⁸

Bezbednost

Dana 12. oktobra 2015. godine, posle plasmana Albanije na fudbalsko prvenstvo Euro 2016, nekoliko stotina Albanaca se okupilo u Bujanovcu i Preševu noseći albanske zastave i uzvikivalo „Ubij, zakolji, da Srbin ne postoji“. Policija u Vranju je pokrenula istragu organizacije ovog događaja, a krivične prijave su podignute protiv 12 učesnika. Lokalni vebsajtovi na albanskom su osudili događaj.³⁹

Dana 11. novembra, na tribini „Sandžak – sigurnost na raskršću“, programski koordinator NVO Urban IN, Sead Biberović ocenio je da rad sa mladima jača sigurnost i sprečava pojavu radikalizma i ekstremizma. Nepovoljna ekonomska situacija je ključni razlog koji leži u osnovi povećanog ekstremizma među mladima, dok je čvrsta koordinacija i zajedničko angažovanje Vlade i nevladinog sektora od ključnog značaja za sprečavanje pogoršanja situacije.

³⁵ Knjazevac.rs [“Turistički cvet” za Knjaževac](#) (28. septembar 2015.); Knjazevac.rs [Knjaževac lider turizma](#) (02. oktobra 2015.); Danas.rs [Novi lider srpskog turizma](#) (03. oktobra 2015.);

³⁶ Kurir.rs [Otvorena deonica na Koridoru 10](#) (28. novembra 2015.);

³⁷ Juznevesti.com [Nov pogon “Leonija” otvoren u jednoj od najsiromašnijih opština](#) (Objavljeno 18. novembra 2015.);

³⁸ Danas.rs [Ambasador SAD u Srbiji Majkl Kirbi u Novom Pazaru](#) (Objavljeno 18. decembra 2015.)

³⁹ Blic.rs [Albanci uzvikivali “Ubij, zakolji da Srbin ne postoji”](#); Titulli [Nga tmerrri i Beogradit deri tek spontaniteti i Bujanocit](#) (Objavljeno 12. oktobra 2015.); Bujanovacke.co.rs [Policija podiže krivične prijave](#) (Objavljeno 15. oktobra 2015.);

Napredak u ostvarivanju ciljeva i rezultati

Fokus Programa je pomeren od razvoja aktivnosti i projekata ka realizaciji tokom četvrtog kvartala (IV kv.) 2015. godine. Od 29 programskih aktivnosti, 22 ili 76% su napredovale u skladu sa planom, četiri ili 14% napreduje uz kašnjenje koje je pod kontrolom, dok neke aspekte tri aktivnosti koje su u međusobnoj zavisnosti sa napretkom akcija kojima upravlja CFCU nije moguće izvesti u prvobitno predviđenom formatu i moraće da budu izmenjene.

Na kraju 2015. godine, Evropski PROGRES ima ugovorenih 189 projekata⁴⁰ od kojih se 164 ili 87% realizuje metodologijom bespovratne pomoći, dok preostalih 15 direktno sprovodi UNOPS⁴¹. Deset projekata je završeno u ovom kvartalu, čime se broj završenih akcija povećava na 15 (8%). Isplaćena sredstva u IV kvartalu premašuju 1,5 miliona evra, što predstavlja 117% u odnosu na cilj za dati period.

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje obezbeđivanjem novih ili poboljšanjem/eliminacijom postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

U okviru napora za jačanje lokalnog upravljanja, uz tehničku pomoć (TP) Programa, 15 lokalnih samouprava je usvojilo programske budžete (PB) za 2016. u skladu sa propisanim Budžetskim kalendarom⁴² i metodologijom definisanom od strane MF i SKGO. Priprema programskih budžeta je bila zasnovana na poboljšanom planiranju, u pogledu jasnijeg definisanja budžetskih programa, njihovih ciljeva, troškova i rezultata, kao i na većem učešću ključnih lokalnih zainteresovanih strana i građana. To treba da obezbedi veću transparentnost budžeta, smanji prostor za budžetske intervencije, a kao krajnji cilj treba i da omogući efikasniju javnu potrošnju. Nijedna od tih 15 LSU nije na privremenom finansiranju i to je pokazatelj kvaliteta pripremljenih budžeta.

Šesnaest grantova za unapređenje lokalnih registara poreskih obveznika je dovelo do registracije preko 16.500 novih poreskih obveznika do sada,⁴³ od kojih 2.500 tokom ovog kvartala. Četiri

⁴⁰ Broj projekata nije u potpunosti uporediv sa brojkama datim u prethodnom izveštaju zato što od IV kv. 2015. Evropski PROGRES statistički obuhvata projekte tehničke pomoći.

⁴¹ UNOPS je vlasnik projekata i obično anajzuje konsultantske kuće/firme koje su potrebne za obavljanje nekog skupa aktivnosti, u skladu sa organizacionim pravilima i propisima.

⁴² Budžetski kalendar je definisan Zakonom o budžetskom sistemu koji se može naći na

<http://www.seio.gov.rs/upload/documents/ekspertske%20misije/judicial%20system/Budget%20System%20Law.pdf>

⁴³ Pregled trenutnih rezultata projekata za unapređenje registara poreskih obveznika se može naći u Aneksu I, Prilog 1.1.

projekta usmerena na poresku upravu koja su završena, omogućila su registraciju 3.823 nova poreska obveznika tj. prosečno povećanje broja poreskih obveznika od 21%. Najznačajnije povećanje je zabeleženo u Trgovištu, gde se broj poreskih obveznika udvostručio sa 880 na 1780. Okončani projekti bi trebalo da omoguće porast prihoda od lokalnih poreza za sedam miliona dinara godišnje.

Registar poreskih obveznika – prvi rezultati

Opština	Poreskih obveznika pre intervencije	Novih poreskih obveznika	Povećanje u %	Prihod od poreza pre intervencije (RSD)	Procenjeni prihod (RSD)	Procena povećanja prihoda (%)
Priboj	7.682	1.158	15%	9.370.123	1.500.000	16%
Raška	7.128	973	14%	83.294.957	5.000.000	6%
Bosilegrad	2.522	792	31%	4.517.323	500.000	11%
Trgovište	880	900	102%	2.164.006	240.000	11%
	18.212	3.823	21%	99.346.409	7.240.000	7%
	<small>Poreskih obveznika u 2013.</small>	<small>Novih poreskih obveznika</small>	<small>Povećanje u odnosu na 2013.</small>	<small>Prihod ostvaren u 2013.</small>	<small>Očekivani dodatni prihod</small>	<small>Povećanje u odnosu na 2013.</small>

Podrška Evropskog PROGRES-a za razvoj geografskih informacionih sistema (GIS) u jedanaest LSU treba za rezultat da ima efikasnije i transparentnije usluge LSU. Posebno će se odlučivanje unaprediti u pogledu valorizacije lokalnih potencijala i razvoja i održavanja infrastrukture, a čitav niz opštinskih postupaka bi trebalo da bude skraćen.

Potpisivanjem Memoranduma o razumevanju (MoR) o aktivnostima u oblasti dobrog upravljanja sa 34 opštine na jugoistoku i jugozapadu Srbije, Program je uspostavio okvir za uvođenje načela i prakse dobrog upravljanja koji treba da doprinesu većoj odgovornosti, transparentnosti, efikasnosti i otvorenosti lokalnih samouprava.

Podrška od strane Programa, u partnerstvu sa UN Women, je omogućila institucionalni razvoj 34 lokalna MRR putem formulisanja pojedinačnih planova za njihovo unapređenje, izrade nacrtu novih i revizije postojećih lokalnih akcionih planova, kao i započinjanjem usvajanja Evropske povelje o rodnoj ravnopravnosti na lokalnom nivou u sve 34 opštine. U isto vreme, obezbeđena je podrška za definisanje prioriternih oblasti u okviru rodno odgovornog budžetiranja u opštinskim budžetskim ciklusima u najmanje pet opština.

Postoje rane naznake efektivnosti obuka o modalitetima ugovora po principima Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC) koji se primenjuje kod infrastrukturnih projekata. Test znanja koji je organizovan na kraju svake obuke pokazao je da učesnici dobro razumeju teme FIDIC-a, budući da im je prosečna ocena bila 7,5 od 10. Uz to, 85% učesnika smatralo je da je sadržaj obuke relevantan za njihov rad.

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga

Upravni odbor potvrdio je u novembru odobrenje 2,8 miliona evra za završetak izgradnje i opremanje bolnice u Vranju i 622.000 evra za izgradnju i opremanje objekta Urgentnog centra u Zdravstvenom centru Novi Pazar. Ova dva projekta od regionalnog značaja će realizovati Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (CFCU) Ministarstva finansija, uz podršku Programa, i unaprediće službe primarne i sekundarne zdravstvene zaštite za 500.000 građana u južnoj i jugozapadnoj Srbiji. Vranjski projekat će omogućiti uvođenje novih medicinskih usluga, povećati broj obavljenih lekarskih terapija i smanjiti broj pacijenata koji se upućuju u medicinske centre u Beogradu i Nišu, sa opštim ciljem da se poveća očekivano dužina života u Pčinjskom okrugu. U Novom Pazaru, službe urgentne medicine će biti 50% brže, dok će kapaciteti za lečenje pacijenata kojima je potrebno hitno zbrinjavanje biti povećani.

Projekat antierozivne zaštite i zaštite od poplava u južnoj i jugozapadnoj Srbiji koji je odobren u novembru obuhvata izradu tehničke dokumentacije i izgradnju objekata antierozivne zaštite na kritičnim delovima slivova Raške, Puste Reke i Trgoviškog Timoka. Projekat će smanjiti verovatnoću poplave u ciljanim oblastima.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

U okviru napora za jačanje socijalne inkluzije, Fond za učešće građana je do sada davao konkretne pozitivne rezultate.

Udruženje žena „Ruža“ u partnerstvu sa Opštinom Lebane je osnovalo socijalno preduzeće za preradu hrane, stvorilo radna mesta za pet žena i posao na određeno vreme za sedam žena sa invaliditetom. Pedeset procenata dobiti preduzeća će se koristiti za razvoj socijalnih usluga u Lebanu. Preduzeće je imalo nekoliko uspešnih izložbi i osvojilo je prvu nagradu u kategoriji „džemovi i marmelade“ za proizvod „džem od planinskog šipka“ na 10. Međunarodnom sajmu etno hrane i pića u Beogradu.

U Bujanovcu, projekat koji je realizovalo Udruženje poslovnih žena u Bujanovcu je za rezultat imao dva granta za započinjanje biznisa. Dve korisnice pružaju usluge šivenja, a bespovratna sredstva treba da obezbede dva stalna zaposlenja i jedno sa nepunim radnim vremenom za žene.

U Surdulici, projekat je obuhvatao obezbeđivanje opreme za lasersko graviranje i proizvodnju proizvoda od gline za Turističku organizaciju i obuku za 40 pripadnika ugroženih grupa o preduzetništvu, pisanju biznis planova i proizvodnji suvenira. Dva najuspešnija polaznika će osnovati firmu za proizvodnju suvenira i imaće pravo da besplatno koriste opremu.

Projekat koji je promovisao društveno odgovorno poslovanje (DOP) u Knjaževcu je uspešno okončan tako što je 20 lokalnih preduzeća potpisalo MoR o primeni Vodiča za društveno odgovorno poslovanje, koji je izrađen tokom projekta. Jedan od potpisnika MoR je donirao stolice za lokalnu predškolsku ustanovu a drugi je obezbedio besplatno osiguranje od nesrećnog slučaja za lokalne učenike, time označivši početak sprovođenja aktivnosti društveno odgovornog poslovanja.

Osnivanje zajedničke srpsko-albanske učeničke zadruge za proizvodnju suvenira i štamparske usluge u dve srednje škole u Bujanovcu je za rezultat imalo nekoliko ideja za dizajn suvenira, čija je proizvodnja usledila ubrzo potom.

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predočeni opštoj javnosti

Program nastavlja da ostvaruje vidljivost za donatore. Preko dve stotine afirmativnih izveštaja u medijima je tačno navodilo podršku DEU i SDC.

Događaji vezani za dobro upravljanje i rodnu ravnopravnost koje je organizovao Program su veoma dobro praćeni pozitivnim izveštajima u medijima koji su doprineli jačanju svesti o važnim društvenima temama koje su relevantne za Program.

Evropske vrednosti su dodatno promovisane izveštavanjem o projektima Fonda za učešće građana Programa, pošto su inkluzija i zapošljavanje najugroženijih bile u središtu pažnje 17 priloga objavljenih u medijima. Ovi prilozi su pružili snažnu podršku tim inicijativama i fokusirali su se na promociju volonterskog rada na lokalnom nivou.

Broj izveštaja u medijima

894

Pozitivna medijska izveštaja
od početka Programa

216

Izveštaja u periodu
oktobar-decembar 2015.

Aktivnosti i postignuti rezultati

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje obezbeđivanjem novih ili poboljšanjem/eliminacijom postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

1.1 Podrška opštinama da razvijaju sopstvene kapacitete za planiranje i realizuju kapitalne investicije

Interesovanje LSU za tehničku pomoć za pripremu programskih budžeta (PB) za 2016. i Planova kapitalnih investicija (PKI) za 2016-2020. i dalje je veliko sa ukupno 221 učesnika (114 žena, ili 52% i 107 muškaraca, ili 48%) od 15 korisničkih LSU koje uzimaju učešća u radionicama. Štaviše, ocena radionica od 4,43 (na skali od jedan do pet, gde pet označava odlično) ukazuje na delotvornost pružene pomoći.

Program je organizovao osam redovnih mesečnih radionica i dve pojedinačne posete LSU da bi se intenzivirao rad sa budžetskim korisnicima i da bi im se pomoglo da daju svoj doprinos programskim budžetima za 2016. Sa završetkom procesa pripreme budžeta, rad na izradi PKI postaje intenzivniji u decembru sa radionicama za četiri LSU.⁴⁴

Integrisanje principa dobrog upravljanja u PKI i PB je ponovo pokrenuto na radionici koja je 16. decembra organizovana za predstavnike svih 15 LSU. Prisutne LSU su tom prilikom dale pregled aktivnosti učešća građana tokom pripreme budžeta, i to u rasponu od osnovnih aktivnosti razmene informacija do sveobuhvatnih intervencija kojima je pokrenut dijalog sa građanima.⁴⁵ Uz to, potvrđeni su akcioni planovi za realizaciju i praćenje procesa učešća građana u narednom periodu. Završena su četiri granta za unapređenje registara poreskih obveznika (Priboj, Raška, Bosilegrad i Trgovište), dok su četiri u završnoj fazi implementacije. Svih 16 grantova bi trebalo da budu završeni do kraja marta 2016.⁴⁶

1.2 Pomoć opštinama u stvaranju urbanističkih uslova za razvoj infrastrukture

Ugovori o dodeljivanju bespovratnih sredstava (grantova) za planove detaljne regulacije (PDR) potpisani su sa svih 21 korisničkih LSU. Sve opštinske skupštine donele su odluke o izradi PDR, što je prvi zakonski korak i daje zeleno svetlo opštinskim službama za nabavke da počnu da definišu tenderske pakete. Knjaževac, Novi Pazar, Leskovac, Vranje⁴⁷, Sjenica i Tutin su poverile izradu PDR svojim javnim preduzećima. Program je počeo da pruža tehničku pomoć (TP) za LSU u pripremi tenderske dokumentacije i organizovanju ranog uvida javnosti.

Potpisani su i ugovori o dodeli bespovratnih sredstava (grantova) i za uvođenje Geografskog informacionog sistema (GIS) sa svih jedanaest korisničkih lokalnih samouprava (LSU).⁴⁸ Ukupna

⁴⁴ Pregled planova kapitalnih investicija i aktivnosti programskog budžetiranja mogu se naći u Aneksu I, Prilog 1.2

⁴⁵ Spisak aktivnosti učešća građana uključuje kao minimum sastanke sa predstavnicima javnih preduzeća i pojavljivanje u medijima u nekim od LSU (t.j. Nova Varos, Sjenica i Preševo) dok su u drugima uključene i javne rasprave, ankete, diskusije preko interneta, sastanci u zajednici, sastanci radnih grupa itd. (tj. Bela Palanka, Medveđa i Vladičin Han)

⁴⁶ Produženo je pet ugovora za bespovratna sredstva da bi se rešila kašnjenja zbog prenosa sredstava: Aleksinac, Tutin, Bujanovac, Crna Trava i Babušnica

⁴⁷ Novi Pazar, Vranje, i Leskovac su dobili sredstva u prethodnom Programu, EU PROGRES, opremu kojom su im unapređeni kapaciteti za izradu planskih dokumenata.

⁴⁸ Bela Palanka, Kuršumlija, Leskovac, Merošina (u partnerstvu s Aleksincem), Novi Pazar, Preševo, Prokuplje, Raška, Sjenica, Surdulica i Vranje.

vrednost odobrenog projekta je 1.160.318 evra, od čega će 1.027.241 evra (88%) da obezbede Evropska Unija i Vlada Švajcarske preko programa Evropski PROGRES.

Pripremljeni su nacrti modela za uspostavljanje institucionalnog okvira za GIS – Odluka skupštine grada/opštine, Ugovor o saradnji i Protokoli za razmenu podataka.⁴⁹ U sva dokumenta uključeni su aspekti dobrog upravljanja.

1.3 Tehnička pomoć opštinama da unaprede procedure i procese ugovaranja, upravljanja ugovorima, praćenja i evaluacije infrastrukturnih projekata

Udruženje inženjera konsultanata Srbije (ACES), implementacioni partner, sproveo je šest dvodnevni obuka o modalitetima ugovora po principima Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC). U proseku, ovim obukama prisustvovalo je po 96 učesnika (41% žena i 59% muškaraca) od ukupno 101 određenog korisnika iz 34 LSU. Dodatna obuka organizovana je za 20 korisnika (deset žena i deset muškaraca) iz SEIO, CFCU, i Evropskog PROGRES-a.

Poslednji, četvrti modul obuke zakazan je za februar-mart 2016. Kašnjenje u implementaciji programa bespovratne pomoći CFCU za lokalne infrastrukturne projekte može negativno da utiče na komponentu obuke na radu za FIDIC, što je takođe deo ove aktivnosti. Zapravo su upravo polaznici obuke rekli da bi to bilo korisno za bolje razumevanje tema.⁵⁰

1.4 Podrška opštinama da ojačaju svoje kapacitete za dobro upravljanje i pokrenu strukturne reforme upravljanja

Svečano potpisivanje Memoranduma o razumevanju (MoR) o Uvođenju prakse dobrog upravljanja na lokalnom nivou na kome se okupio 71 učesnik iz 34 opštine, predstavnici donatorske zajednice, državnih institucija, srodnih program, projekata i organizacija, održano je novembra meseca u Beogradu. Do kraja novembra, sve 34 opštine potpisale su ovaj MoR.

Prva obuka o izgradnji kapaciteta i veština u organizaciji Centara za dobro upravljanje održana je od 23. do 25. novembra. Njoj su prisustvovala imenovane osobe za kontakt u oblasti dobrog upravljanja (DU) iz 28 opština (osam žena, i 20 muškaraca). Prva obuka posvećena je principu odgovornosti, ili konkretnije, nekim važnim aspektima kao što su sankcije, kompetencije i sukob interesa.

Primenjena metodologija bila je kombinacija teorijskog uvoda, studija slučajeva i praktičnog rada. Čak 93% učesnika pozitivno je ocenilo ovu obuku, istovremeno naglašavajući njenu primenljivost u praksi.

Tokom posete spoljnog eksperta, 26-27. novembra, planirana je i naredna obuka DU, uz korake za razvoj funkcionalnog dijagrama i konsultacije u vezi sa projektima kojima je u fokusu DU. U pogledu rodne ravnopravnosti, održan je jedan sastanak sa švajcarskim stručnjakom za rodnu ravnopravnost u cilju razmene informacija o praksi i zakonskom okviru u dve zemlje.

Na osnovu rezultata Procene upravljanja na lokalnom nivou u 34 opštine koja je sprovedena tokom prošlog leta, urađeni su nacrti paketa reforme lokalne uprave, koji uključuju:

- Za odgovornost: odgovorno upravljanje lokalnom imovinom, upravljanje finansijama, lokalni mehanizmi odgovornosti, jačanje vladavine prava na lokalnim nivou ;
- Za transparentnost: pristup informacijama na lokalnom nivou; uloga lokalnih medija
- Za učešće: biće predloženi paketi za neposredno i „meko“ učešće građana

⁴⁹ Odluka gradske/opštinske skupštine o GIS-u, Gradski/opštinski/međupštinski sporazum o saradnji u razvoju GIS-a dati su u Aneksu I, Prilozi 1.3, 1.4 i 1.5

⁵⁰ Testovi i evaluacione liste su kod Evropskog PROGRES-a.

- Za nediskriminaciju: jednake mogućnosti zapošljavanja i nediskriminacije u internom zapošljavanju, nediskriminacija u odgovoru na vanredne situacije i u merama solidarnosti
- Za efikasnost: ovi paketi će se fokusirati na koordinaciju planiranja i organizaciju opštinske administracije

Prvo će se završiti detaljna razrada reformskih paketa u skladu sa specifičnostima svake opštine, a onda će se o njima diskutovati po opštinama tokom prvog kvartala 2016.

1.5 Institucionalni razvoj lokalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost

Kao znak podrške razvoju i usvajanju lokalnih akcionih planova (LAP) za rodnu ravnopravnost, UN Women⁵¹ je organizovala okrugle stolove u Knjaževcu, Gadžinom Hanu, Merošini, Blacu, Beloj Palanci na kojima je bilo 107 učesnika (83 žena, 24 muškaraca), uključujući i tri gradonačelnika/predsednika opštine. Knjaževac i Gadžin Han usvojili su LAP, dok su Bela Palanka, Merošina, Babušnica i Blace doneli odluke o usvajanju LAP na sednicama skupštine opštine planiranim za početak 2016. godine. Još tri opštine (Kuršumlija, Bujanovac i Brus) su pripremile nacрте LAP i očekuju da oni budu usvojeni u prvom tromesečju 2016. Doljevac je jedina opština u kojoj nije bilo napretka u pogledu formulisanja LAP. Do 31. decembra 2015. godine, ukupno 26 LAP je revidirano/urađeno i usvojeno.

Sa stručnom podrškom u zagovaranju od strane Programa, još jedanaest opština je potpisalo Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca (EP) na lokalnom nivou, čime se broj LSU koje su potpisale ovaj dokument popeo na 32. Doljevac i Medveđa još uvek nisu ispoljili interes za potpisivanje ove Povelje.

Svečanost dodele plaketa povodom usvajanja EP za 34 opštine organizovana je u saradnji sa UN Women. Ovoj svečanosti prisustvovala su 74 predstavnika državnih institucija i LSU, uključujući potpredsednika Vlade, zamenika gradonačelnika Beograda, devet predsednika opština, predstavnike MRR i srodnih projekata, programa i institucija).

Razvijen je Model odluke o rodno osetljivoj statistici i predstavljen opštinama procesom zagovaranja interesa.

1.6 Jačanje kapaciteta i razvoj veština zagovaranja rodne ravnopravnosti zaposlenih u LSU

Upravni odbor Programa je u novembru principijelno odobrio koncept projekta za jačanje kapaciteta osoblja LSU u pogledu rodne ravnopravnosti. Evropski PROGRES i UN Women rade na razvoju kompletnog projektnog predloga koji će se razmatrati na UO-u planiranom za februar 2016. Međutim, realizacija aktivnosti će početi tek posle lokalnih izbora koji su planirani za drugo tromesečje 2016. godine.

1.7 Rodno odgovorno budžetiranje

Uz tehničku pomoć UN Women, opštine su identifikovale prioritete oblasti za rodno odgovorno budžetiranje (ROB): podrška ženskom preduzetništvu, ekonomsko osnaživanje žena, podrška ženama žrtvama nasilja, podrška ženama na selu i njihovo ekonomsko osnaživanje, i finansiranje LAP za rodnu ravnopravnost.

Tri opštine, od sedam koliko ih je učestvovalo u ovom procesu, usvojile su inicijative za rodno odgovorno budžetiranje: u Vlasotincu, budžet za 2016. godinu obuhvata sredstva namenjena za uvođenje rodne perspektive u programe ekonomskog razvoja i podršku ženskom preduzetništvu; u

⁵¹ UN Women je implementacioni partner za aktivnosti 1.5 i 1.7.

Novoj Varoši sredstva su raspoređena i za uvođenje rodne perspektive u opštinski program zdravstvene zaštite, vezano za zdravstvenu zaštitu žena u seoskim oblastima i u marginalizovanim grupama, uključujući Romkinje; i u Sjenici je dodeljen budžet za realizaciju LAP za rodnu ravnopravnost.

U preostale četiri opštine razvijene su inicijative za ROB, sa fokusom na programima povezanim sa finansiranjem sprovođenja LAP (Aleksinac), obezbeđivanjem pristupa subvencijama u poljoprivredi za žene na selu (Prijepolje), ekonomskim osnaživanjem žena (Priboj) i podrškom ženama u sportu (Vladičin Han). Međutim, ove opštine nisu uključile ove inicijative u svoje predloge budžeta za 2016.⁵²

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga

2.1. Tehnička pomoć LSU da unaprede podsticajni poslovni ambijent

Evropski PROGRES je osmislio upitnik za procenu potreba i kapaciteta LSU za usaglašavanje sa odredbama Zakona o planiranju i izgradnji i unapređivanje poslovnog okruženja. Budući da Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture (MGSI) nije podnelo zahtev za podršku LSU radi olakšanja primene novog Zakona, što je inače dogovoreno na sastanku 25. novembra, pomoć opštinama će biti definisana na osnovu rezultata procene početkom 2016.

Beta verzija portala Konkurentnost, koji će koristiti LSU da prate sopstveni indeks konkurentnosti i ažuriraju podatke o konkurentnosti, je pušten u probni rad. Leskovac, Raška i Merošina su izabrani za isprobavanje ovog softvera kao reprezentativni uzorak LSU različitih veličina, kapaciteta i geografskih lokacija. Prikupljanje podataka unekoliko kasni zbog dodatnog napora da se podesi metodologija prikupljanja podataka, pa će otpočeti u januaru 2016. godine.

2.2. Podrška pripremi tehničke dokumentacije i tenderskih paketa za dva odabrana međuopštinska i najmanje 35 lokalnih projekata ekonomske i društvene infrastrukture

Realizacija grantova za izradu glavnih projekata je odmakla: 29 LSU su završile javne nabavke i angažovale projektantske firme, što znači da je svih 40 opština završilo ovu aktivnost; 30 idejnih projekata je završeno; 16 produženja rokova je odobreno. Ne očekuje se više ni jedan zahtev za produženje roka.⁵³

U novembru je UOP odobrio Projekat antierozivne zaštite i zaštite od poplava u južnoj i jugozapadnoj Srbiji, čija je vrednost procenjena na 745.833 evra. Kao deo ovog projekta predviđaju se i izrada tehničke dokumentacije za izgradnju antierozivne zaštite za slivove reka Jablanica, Pčinja i Vlasina i generalni projekat sa preliminarnom studijom izvodljivosti za Južnu Moravu. Vrednost projekata povezanih sa razvojem tehničke dokumentacije iznosi 215.833 evra.

2.3 Finansijska i tehnička podrška sprovođenju najmanje dva projekta koja doprinose društveno-ekonomskom razvoju (od kojih će bar po jedan sprovesti Program i CFCU)

Izgradnja i isporuka opreme za izgradnju Odeljenja Ekonomskog fakulteta iz Subotice u Bujanovcu su ugovoreni i ova zgrada je otvorila vrata studentima u oktobru 2015.

⁵² Pregled identifikovanih inicijativa i naredni koraci u sedam opština dati su u Aneksu I, Prilog 1.5.

⁵³ Pregled statusa bespovratne pomoći za izradu glavnih projekata je dat u Aneksu II, Prilog 2.1

U novembru je UOP potvrdio odobrenje dva velika infrastrukturna projekta koji će biti realizovani preko CFCU: izgradnja Opšte bolnice u Vranju i Urgentne službe u Novom Pazaru. Program je pomogao SEIO i CFCU u pripremi tenderske dokumentacije za radove u skladu sa procedurama Praktičnog vodiča za ugovorne postupke za eksterne aktivnosti EU (PRAG) (pet tomova za svaki projekt). Tomovi 1 i 2 tenderske dokumentacije za oba projekta dati su na uvid stručnjacima u SEIO i CFCU na komentare, a tomovi 3 do 5 za Urgentnu službu u Novom Pazaru poslani su u SEIO 24. decembra. Tomovi 3 do 5 za Opštu bolnicu u Vranju biće poslani u SEIO do 15. januara 2016.

Prepoznata je uloga ključnih zainteresovanih strana za projekte u Vranju i Novom Pazaru, u toku je priprema protokola kojim će se regulisati uloge i odgovornosti, sa ciljem da sve bude na svom mestu do kraja januara 2016. Deo ovog protokola biće i Evropski PROGRES.

Projekat antierozivne zaštite i zaštite od poplava u južnoj i jugozapadnoj Srbiji pomenut u okviru aktivnosti 2.2 uz tehničku dokumentaciju uključuje i izgradnju antierozivnih struktura na kritičnim deonicama u slivovima Raške, Puste Reke i Trgoviškog Timoka. Vrednost građevinskih radova procenjuje se na 530.000 evra.

2.4 Tehnička pomoć sprovođenju sporazuma o bespovratnoj pomoći za lokalne infrastrukturne projekte

Evaluacija koncepata za lokalne infrastrukturne projekte koja je počela avgusta 2015. i dalje traje. CFCU je najavio završetak ove faze do kraja 2015, ali rezultati nisu objavljeni. Zastoj u ovoj aktivnosti već je duži od devet meseci i, kao što je već rečeno, inicijalno planirana tehnička pomoć moraće da se izmeni, budući da ovo nije izvodljivo tokom trajanja Programa.

2.5 Podržati opštine u razvoju lokalnih politika i/ili administrativnih propisa

Ova aktivnost je tesno povezana sa napredovanjem realizacije programa bespovratne pomoći za lokalne infrastrukturne projekte kojim upravlja CFCU. Inicijalni rad na povezivanju dobrog upravljanja sa infrastrukturnim projektima će započeti kada se završi evaluacija koncepata za lokalne infrastrukturne projekte.

2.6 Razvoj politika i/ili administrativnih propisa vezanih za vertikalnu koordinaciju između Vlade i lokalnih samouprava u saradnji sa resornim ministarstvima i zainteresovanim stranama

U naporima da se unapredi vertikalna koordinacija između Vlade i LSU, Program je 22. i 23. oktobra organizovao prvu radionicu „Koordinacija i saradnja između jedinica lokalne samouprave i organa državne uprave u sprovođenju politika za zaštitu životne sredine” sa 58 učesnika (28 žena, 30 muškaraca), uključujući i poverenike za životnu sredinu iz 34 opštine, predstavnike Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, Agencije za zaštitu životne sredine, Privredne komore Srbije, Javnog preduzeća Srbijašume, Javnog komunalnog preduzeća Srbijavode, organizacija civilnog društva, kao i stručnjake iz ove oblasti. Naredna radionica održaće se do kraja februara 2016. godine, konkretno o upravljanju otpadom i separaciji otpada, onako kako su to prepoznali i preporučili učesnici.⁵⁴

Sa timom SIPRU održan je konsultativni sastanak i dogovoren je koncept za prvu radionicu o socijalnoj zaštiti, koja će se održati u februaru 2016.⁵⁵

2.7 Podrška formiranju najmanje dva JPP za eksploataciju zemljišta ili objekata u vlasništvu LSU

Četvrta i završna dvodnevna obuka za javno-privatno partnerstvo (JPP) održana je početkom oktobra i njom je zaključena faza izgradnje kapaciteta pre otvaranja poziva za dostavljanje predloga JPP.

⁵⁴ Izveštaj sa ove radionice i njeni zaključci dati su u Aneksu II, Prilog 2.2.

⁵⁵ Tabelarni pregled oblasti identifikovanih za saradnju sa SIPRU dat je u Aneksu II, Prilog 3.1

Devedeset učesnika iz 32 LSU⁵⁶ od kojih su 30 (33%) bile žene, a 60 muškarci, potvrdili su da su interesovanje i kapaciteti LSU za projekte JPP veći nego što je inicijalno procenjeno. Ovo je najvećim delom rezultat promena politike, kojima su pojednostavljene procedure za projekte energetske efikasnosti.⁵⁷

Poziv za pružanje tehničke pomoći za uspostavljanje JPP je revidiran da bi se pojednostavio postupak apliciranja u skladu sa povratnim informacijama koje su stigle iz LSU⁵⁸ i za rešavanje pitanja dobrog upravljanja pokrenutih od strane švajcarskih stručnjaka. Uz to, Program će sprovesti obuke o ugradnji principa dobrog upravljanja u skladu sa preporukom a vodiće ih tim Programa za dobro upravljanje.

2.8 Podrška formiranju novih klastera MSP i postojećim klasterima MSP da razviju zajednički nastup na tržištu i prodor na strana tržišta uvođenjem međunarodnih standarda upravljanja kvalitetom

Poziv za dostavljanje predloga za Uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane⁵⁹ zaključen je 5. novembra. Iako je inicijalno interesovanje bilo malo, i poziv je morao biti produžen za tri nedelje, naponi Programa, koji su obuhvatali desetina naknadnih sastanaka, proizveli su zadovoljavajući rezultat od 38 prijavi iz poslovne zajednice. Predložena lista korisnika će biti predstavljena UOP na februarskoj sednici.

Realizacija ugovora o bespovratnoj pomoći sa klasterima⁶⁰ je u toku: „Turistički klaster Stara Planina“ definisao je preporuke za unapređenje turističke ponude, uključujući i pitanja umrežavanja, razvoj zajedničkih turističkih proizvoda, i upotrebu novih tehnologija. „Klaster južne Srbije za voće“ sprovodi reviziju energetske efikasnosti u tri pilot mala i srednja preduzeća (MSP) i sproveo je već dve obuke o energetske efikasnosti u prehrambenoj industriji kojoj je prisustvovalo sedam MSP koji su njegovi članovi. „Peštarski klaster za poljoprivredu“ nastavlja da razvija brend kajmak sa dogovorom o standardizovanom receptu, izradi marketinškog plana i logotipu proizvoda. Oprema je nabavljena i biće postavljena početkom 2016. „Tekstilni klaster u Prijepolju“ osnovao je Centar za dizajn u prostorijama Tehničke škole i sproveo dopunsku obuku za krojenje odeće za MSP. Tri MSP, članova klastera, su razvila nove proizvode i predstavili ih na međunarodnom sajmu u Dizeldorfu. Mali kapacitet za upravljanje u „NP klasteru za obuču“ doveo je do kašnjenja u nabavci specijalizovanog softvera. Program nadzire ovaj projekat da bi se nadoknadilo izgubljeno vreme i predložiće unapređenje rukovođenja klasterom kao korektivnu meru.

U saradnji sa Projektom za održivi lokalni razvoj (SLDP) koji finansiraju USAID i Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije (SIEPA), Program je 10. novembra na Beogradskom sajmu nameštaja organizovao diskusiju za okruglim stolom na temu „Nameštaj od punog drveta – poslovna šansa za Srbiju“. Ovom događaju prisustvovalo je preko 70 predstavnika nacionalnih ustanova, LSU i poslovne zajednice. Ključni zaključci sa ovog okruglog stola su: (1) sektor drvenog nameštaja ima potencijal za razvoj, (2) najveći svetski kupac drvenog nameštaja ima želju da kupuje u Srbiji i (3) republičkoj Vladi zainteresovane strane moraju da predlože nacionalni akcioni plan koji će biti fokusiran isključivo na proizvodnju drvenog nameštaja, pri čemu će lokalna šumarska industrija da bude predvodnik. Program je podržao i sagovornike iz SLDP da posete gradonačelnike, da razgovaraju o aktivnostima koje će se pratiti posle okruglog stola o nameštaju, a jedna od tih aktivnosti je i potpisivanje zajedničkog MoR kojim se obavezuju da će razvijati politike koje će

⁵⁶ Dve programske LSU nisu učestvovala na obuci za JPP – Bosilegrad i Crna Trava, i obe su potvrdile da nisu zainteresovane za aktivnosti JPP

⁵⁷ Model ugovora za privatne kompanije za energetske usluge (ESCO) razvilo je Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine uz podršku Evropske banke za rekonstrukciju i razvoj (EBRD) 2014. čime su omogućene pojednostavljene procedure za projekte koji se bave pitanjima energetske efikasnosti, uključujući javnu rasvetu i daljinsko grejanje

⁵⁸ Nacrt poziva za JPP koji je odobrio Upravni odbor programa aprila 2015. predviđa dvostepeni proces apliciranja u koji su ugrađene dodatne aktivnosti za izgradnju kapaciteta, koje se sada smatraju zastarelim

⁵⁹ <http://www.europeanprogress.org/konten/sr/305/>

⁶⁰ Pregled tekućih rezultata ugovora o bespovratnoj pomoći sa klasterima dati su u Aneksu II, Prilog 2.3

podsticati razvoj ovog sektora. Program će nastaviti da koordinira podršku ovom sektoru sa USAID-ovim SLDP projektom i SIEPA-om.

2.9 Podrška poljoprivrednim proizvođačima da prođu na zajednička tržišta formiranjem zadruga, uvođenjem novih proizvodnih tehnologija i međunarodnih standarda o bezbednosti hrane

Poziv za Podršku zaštiti geografskog porekla⁶¹ zaključen je 5. novembra posle tronedelnog produžetka zbog evidentiranih zahteva potencijalnih korisnika. Primljeno je i ocenjeno pet ponuda, koje će biti podnete na razmatranje na narednoj sednici UOP koji se planira za februar 2016.

UOP je u novembru odobrio Poziv za pružanje podrške grupama poljoprivrednih proizvođača⁶² (GPP) koji je potom i objavljen početkom decembra. Definisan je plan rada na terenu sa grupama poljoprivrednih proizvođača uz skup vanrednih aktivnosti koje su osmišljene baš za ovu ciljnu grupu, uključujući i kreiranje promotivnog plakata, uspostavljanje veze sa resornim ministarstvom i njihovim lokalnim savetodavnim kancelarijama za poljoprivredu, održavanje većeg broj informativnih sastanaka, itd. Kao rezultat, interesovanje za ovaj poziv je veliko, što je potvrđeno na osam informativnih sastanaka⁶³ održanih u decembru na kojima je bilo 209 učesnika od kojih su 23 (11%) bile žene a 186 (89%) muškarci.

2.10 Podrška ženskom preduzetništvu

U novembru, UOP je podržao preporuke Programa za obezbeđivanje 48 grantova za pokretanje biznisa, u vrednosti od 368.000 evra za preduzetnice⁶⁴.

Program trenutno priprema tehničke specifikacije za nabavku opreme u skladu sa zahtevima žena koje su se prijavile. Tenderi će biti objavljeni u januaru 2016, dok se svečanost uručenja ugovora o donaciji planira za početak februara 2016. godine.

⁶¹ <http://www.europeanprogres.org/konten/sr/306/Pruzanje-podrške-za-zastitu-geografskog-porekla/>

⁶² <http://www.europeanprogres.org/konten/sr/346/>

⁶³ Osam informativnih sastanaka o Pozivu za podršku GPP održani su u Vranju, Leskovcu, Prokuplju, Aleksincu, Novom Pazaru, Prijepolju, Ivanjici i Knjaževcu u periodu između 7. i 14. decembra

⁶⁴ Spisak odobrenih predloga projekata dat je u Aneksu X.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

3.1 Sprovođenje istraživanja zadovoljstva građana tokom poslednje godine sprovođenja programa

Poslednje godine implementacije Programa sprovedeće se istraživanje zadovoljstva građana.

3.2 Savetodavne službe za građane omogućavaju građanima da ostvaruju svoja prava i socijalne prinadležnosti

Predstavnici Ministarstva pravde tokom sastanka sa programom Evropski PROGRES kazali su da će Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći biti usvojen početkom 2016, ali da će stupiti na snagu 1. januara 2017. Nacrt ovog zakona predviđa da će besplatna pravna pomoć biti obavezna za LSU, pa će otuda u izvesnoj meri i pristup Programa PROGRES da se „pilotira” savetodavna služba za građane biti irelevantan. Stoga će Program da preispita pristup ovoj aktivnosti u I kvartalu 2016.

3.3 Razvoj i sprovođenje programa stručne obuke u skladu sa utvrđenim lokalnim ekonomskim potrebama

Program procenjuje mogućnosti sprovođenja aktivnosti stručne obuke za poznate investitore u partnerstvu sa Razvojnou agencijom Srbije, koja će početi sa radom u januaru pošto se okonča spajanje Agencije za strana ulaganja i promociju izvoza Republike Srbije (SIEPA) i Nacionalne agencije za regionalni razvoj (NARD). UOP će o ovom pristupu da bude obavешten početkom 2016.

3.4 Podrška pripremi i sprovođenju lokalnih strategija/akcionih planova zapošljavanja i socijalne inkluzije

Implementacioni partner na razvoju socijalnih politika i uvođenje inovativnih modela za zapošljavanje marginalizovanih grupa započeo je u oktobru sprovođenje procene institucionalnih kapaciteta u 34 opštine. Nalazi će predstavljati polaznu tačku za razvoj prilagođenih modela intervencije koji bi trebalo da za rezultat imaju poboljšanje socijalnih usluga i zapošljavanja u opštinama u završnoj fazi ovog projekta.

Ovom aktivnošću podržavaju se još dve intervencije. Music Art Project će u južnu Srbiju da uvede inovativne metodologije učenja muzike El Sistema po prvi put. Od ovoga se očekuje da smanji socijalnu udaljenost između dece koja pohađaju formalno muzičko obrazovanje i ugrožene dece izvan ovog sistema. Najugroženija deca nadarena za muziku, uglavnom iz romske populacije, bila bi uključena u osnivanje zajedničkih orkestara i horova sa njihovim vršnjacima koji žive u boljim uslovima i koji redovno pohađaju muzičke škole. Ovaj projekat će se sprovesti u Vranju.

Intervencija YUROM Centra ima za cilj da doprinese inkluziji i bezbednosti romske zajednice na jugu Srbije prevencijom opasnosti od požara u romskim naseljima. Ovaj projekt uključuje primenu mera protivpožarne zaštite, kao što su obuka za slučaj požara u romskim naseljima i kampanja za podizanje svesti među ljudima koji u tim naseljima žive, kao i zalaganje za poboljšanje protiv-požarne zaštite mobilizacijom relevantnih nacionalnih i lokalnih ustanova.

3.5 Promovisanje aktivne inkluzije i bolje integracije socijalnih i usluga vezanih za zapošljavanje u nedovoljno razvijenim LSU

Za ovu aktivnost važi isti implementacioni okvir kao i za Aktivnost 3.4.

3.6 Poboľjšani tehnički kapaciteti lokalnih zdravstvenih centara za zaštitu zdravlja žena

Početak ove aktivnosti planira se za prvu polovinu 2016. godine, kada će se održati sastanak sa predstavnicima lokalnih vlasti i zdravstvenih centara u odabranim opštinama da bi se procenila potreba za nabavkom medicinske opreme za zaštitu zdravlja žena.

3.7 Poboľjšanje uslova rada i upravljanja lokalnim ustanovama kulture u multietničkim LSU

Koordinaciono telo Vlade Srbije za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa dostavilo je predlog za ovu aktivnost, čiji je glavni cilj razvoj lokalnih strategija za kulturu u ove tri opštine, razvoj kapaciteta ključnih kadrova u lokalnim ustanovama kulture i unapređenje postojećih odnosa između etničkih zajednica. Ovaj predlog sugerše i osnivanje lokalnih radnih grupa za projekat, organizovanje javnih rasprava i sastanke u cilju kolegijalnog preispitivanja tokom studijskog putovanja.

Navedene potrebe treba preispitati i o njima prodiskutovati sa Koordinacionim telom o tome kako da se obezbedi održivost intervencije, i komplementarnost sa potencijalnim aktivnostima u drugim višenacionalnim lokalnim samoupravama.

3.8 Dva kruga poziva za dostavljanje predloga projekata koji su rezultat partnerstva organizacija građanskog društva i lokalnih institucija vlasti koji će biti finansirani posredstvom Fonda za učešće građana (CIF)

Pet projekata CIF-a je završeno, što znači da ih je završeno ukupno osam. Oko 95% sredstava je podeljeno primaocima bespovratne pomoći, a projekti se uglavnom odvijaju u skladu sa planom. Za četiri projekta koja u implementaciji značajno kasne i premašili su datum završetka za više od dva meseca, grantovi će biti produženi. Korisnici su upozoreni da dalji produžeci neće biti prihvaćeni.

3.9 Podrška mladima u albanskoj zajednici da ovladaju srpskim jezikom

Podela udžbenika učenicima od četvrtog do osmog razreda, priručnika za nastavnike i obrazovnih materijala da uče srpski jezik kao nematernalni jezik završena je u oktobru. Šesnaest škola u Bujanovcu, Medveđi i Preševu dobili su učila i nastavna sredstva sa ciljem da se unapredi znanje srpskog jezika kod više od 3.600 albanskih đaka.

U četiri osnovne škole u Bujanovcu i Preševu angažovano je šest asistenata u nastavi da pruže podršku nastavnicima srpskog kao nematernalnog jezika. Ovi asistenti uvode nove metode rada za nastavnike, a podela pomenutih obrazovnih materijala obezbeđuje sredstva za realizaciju savremenih metoda učenja. Školski časovi se odvijaju po planu.

3.10 Osmišljavanje i sprovođenje ciljanih mera radi smanjenja migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

Program je nabavio kamion za otpad koji će pomoći javnom komunalnom preduzeću u Preševu da reši probleme vezane za upravljanje otpadom do kojih je došlo zbog velikog priliva migranata u ovu opštinu. Isporka kamiona planirana je za januar 2016.

Rezultat 4

Efekte evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti

4.1 Predočavanje akcija, rezultata i efekata aktivnosti Programa vezanih za ukupne napore Srbije da se pridruži Evropskoj uniji

Posete i događaji

Organizovano je pet velikih događaja. Sedma sednica Upravnog odbora programa (UOP) održana je u Novom Pazaru 3. novembra 2015 u prisustvu više od 70 učesnika, uključujući i 15 gradonačelnika.

Potpisivanje MoR za Intervencije za dobro upravljanje u LSU organizovano je 9. i 10. novembra u Beogradu gde se okupio 71 učesnik (22 žena i 49 muškaraca), uključujući i 23 gradonačelnika i predstavnike 31 opštine.

Svečano otvaranje Odeljenja Ekonomskog fakulteta iz Subotice u Bujanovcu organizovano je 17. novembra i ovom događaju je prisustvovalo 200 gostiju uključujući i predsednika Vlade Republike Srbije, ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, šefa Delegacije Evropske Unije (DEU) u Srbiji, kao i ambasadore Švajcarske i Francuske.

Na Beogradskom sajmu nameštaja 10. novembra organizovana je diskusija za okruglim stolom na temu „Nameštaj od punog drveta – poslovna šansa za Srbiju” koja je pripremljena u saradnji sa Projektom za održivi lokalni razvoj (SLDP) koji finansira USAID. Ovom događaju prisustvovalo je preko 70 učesnika, predstavnika LSU, poslovne zajednice i republičke vlade.

Kraj takmičenja za kalendar za 2016. godinu označen je na svečanoj dodeli nagrada u Leskovcu 16. decembra. Ovom događaju prisustvovalo je 70 srednjoškolaca iz raznih krajeva obuhvaćenih Programom. Čak 29 škola (najviše do sada) učestvovalo je sa 117 umetničkih radova koji su prikazivali male projekte kao rešenja za lokalne potrebe uključujući prevoz do škole za decu iz udaljenih seoskih oblasti, izgradnju objekata za kulturu i slobodno vreme, i nekoliko inicijativa za energetske efikasnost. Kalendar je štampan u 1.650 primeraka i podeljen brojnim zainteresovanima.

Podrška je obezbeđena i za 34. Pozorišni festival "Borini pozorišni dani", koji je održan u Vranju 21. – 26. oktobra 2015. Ova podrška je produkovala dobru vidljivost DEU i Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) usled činjenice da su njihovi grbovi bili na promotivnim materijalima, a njihova pomoć pomenuta na brojnim dobro posećenim događajima, uključujući i šest pozorišnih predstava – rekordni broj izvedbi za ovaj festival.

Mediji

Šest saopštenja za štampu proizvelo je 218 izveštaja u nacionalnim, regionalnim i lokalnim medijima, što je novi rekord za ovaj Program.⁶⁵ U poređenju sa istim izveštajnim periodom za EU PROGRES, medijska pokrivenost je skočila za 30 procenata, a pokrivenost je u nacionalnim medijima udvostručena na približno 70 izveštaja, dok je u poređenju sa istim periodom 2014. godine, broj izveštaja porastao za skoro 80 procenata. Ovo je prvenstveno rezultat dva događaja: svečanosti povodom otvaranja odeljenja Ekonomskog fakulteta iz Subotice u Bujanovcu⁶⁶ i svečanosti povodom dodele plakete za rodnu ravnopravnost koja je održana u Beogradu 9. decembra i na kojoj su bili potpredsednik Vlade i ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Ovo opet potvrđuje da je prisustvo visokih državnih funkcionera i predstavnika donatora važno za promociju finansijske pomoći. Međutim, biće teško da Evropski PROGRES održi ovaj nivo vidljivosti budući da realizacija lokalnih infrastrukturnih projekata kasni.

Angažovanje digitalnih medija ostalo je na skoro istom nivou u poređenju sa prethodnim izveštajnim periodom. Vebsajt PROGRES privukao je u proseku 2.471 pojedinačnih posetilaca i zabeležio 14.055 poseta. Ovaj portal se redovno ažurira relevantnim sadržajem, i proveravaju se dokumenta i linkovi. Na ovom vebsajtu i dalje su najposećeniji konkursi.

⁶⁵ Izveštaj o medijskoj pokrivenosti Evropskog PROGRES-a za period od oktobra do decembra 2015. nalazi se u Aneksu IV, Prilog 4.1, a pregled zabeleženih prikaza dat je u Aneksu IV, Prilog 4.2.

⁶⁶ Medijska pokrivenost bila je obeležena i verbalnim incidentom koji je izazvao predsednik Saveta albanske nacionalne manjine

Prisustvo društvenih medija se i dalje popravlja budući da Program sada redovno koristi Fejsbuk i Tviter naloge za promociju podrške koju Programu pružaju Evropska Unija i Vlada Švajcarske.⁶⁷ U poređenju sa prethodnim periodom, broj objava na Fejsbuku i Tviteru je porastao, a sa njima i broj ljudi koji prate ove objave se udvostručio na 705 odnosno 86. Zbog toga je 21 objava na Fejsbuku stiglo do 10.090 ljudi, a 24 objave su redovno ponavljane na Tviteru od strane raznih korisnika, uključujući i popularni EU Info Centar. Uz to, 32 od 87 tvitova na UNOPS Srbija Tviter nalogu odnosilo na Evropski PROGRES.

Tri reportaže o Evropskom PROGRES-u koje su se odnosile na aktivnosti povezane sa rodnom ravnopravnošću, migracijama i ekonomsko osnaživanje ljudi s invaliditetom pripremljene su i objavljene preko nekoliko kanala UNOPS-a uključujući i globalni UNOPS-ov vebsajtu. Globalna izloženost omogućava i vidljivost donatora Programa širom sveta.

Uz to **Treći programski Bilten** objavljen u decembru obuhvatio je sva ključna postignuća iz prethodnog perioda, pa je 1000 primeraka je podeljeno zainteresovanim licima u Vladi, medijima i nevladinom sektoru.

Pomoćna sredstva i vizuali

Proizvedene su i **praznične čestitke** i poslate na adrese 200 učesnika u ovom Programu dok je elektronska verzija ove čestitke poslata na preko 1.500 elektronskih adresa. Razvijen je i **novi promotivni materijal**, uključujući 100 promotivnih šolja, 50 rokovnika i 100 eksternih baterija za telefon uz čvrste futrole. Uz to, Program je pripremio i vizuelne materijale za žensko preduzetništvo i Poziv za dostavljanje predloga za podršku grupama poljoprivrednih proizvođača.

Priprema **Opštinskih profila**⁶⁸ u okviru programa Evropski PROGRES je u toku, i već 19 od 34 profila je uređeno i pregledano. Isto tako, po neposrednom kontaktu, 15 opština uključenih u Evropski PROGRES objavilo je PROGRES-ov baner koji je povezan sa vebsajtom **Programa** na njihovim zvaničnim vebsajtima. Preostalih 19 opština je obavješteno, i očekuje se da objave nove, ili zamene stare banere do kraja januara 2016. Obe aktivnosti imaju za cilj da se uspostavi veza između vebsajtova Programa i korisnika.

Broj poseta vebsajtu Programa

58,057

Poseta od početka Programa

14,055

Poseta u periodu
oktobar-decembar 2015.

⁶⁷ Tabela sa detaljnim prikazom svih kanala medijske pokrivenosti data je u Aneksu IV, Prilog 4.1

⁶⁸ Dokumenta kojima će se pristupati preko interaktivne mape na vebsajtu i gde će se dobijati informacije o projektima Evropskog PROGRES-a koji se posebno implementiraju u LSU uz statističke informacije o nivou konkurentnosti, tekućoj snazi lokalne vlade, a vizuelno će se fokusirati na ključne prilike za investiranje na lokalnom nivou.

Vizuelni pregledi rezultata PdP za žensko preduzetništvo i plakat za poljoprivredne proizvođače su privedeni kraju.

4.2 Sprovođenje kampanja o zagovaranju interesa/podizanju svesti u partnerstvu sa civilnim društvom s ukazivanjem na evropske vrednosti

Nije bilo nikakvog napretka u kampanji jer se razmišlja o novom pristupu. Naime, planirane dve kampanje, sa dve odvojene teme, bi se pretvorile u jednu, dvofaznu kampanju sa zajedničkom temom koja ima za cilj da se izvrši snažniji, održiviji uticaj i sa razumevanja pređe na promenu ponašanja. Tema kampanje će biti preispitana sa glavnim akterima tokom prvog tromesečja 2016.

Menadžment i koordinacija

Upravni odbor programa

Sedmi sastanak Upravnog odbora programa održan je 3. novembra u Novom Pazaru i na njemu je, između ostalog, usvojen Kvartalni izveštaj za period 1. juli – 30. septembar 2015. godine.⁶⁹

Od 17. do 25. decembra 2015. godine, UOP je koristio proceduru elektronskog glasanja za razmatranje manjih izmena u Pozivu za dostavljanje ponuda (PdP) za pružanje podrške za javno-privatno partnerstvo koji je inicijalno odobren u aprilu. Pošto nije bilo primedbi, Evropski PROGRES će objaviti ovaj PdP početkom 2016. godine.

Sledeća sednica UOP je planirana za februar 2016.

Finansije

Ključni indikatori finansijskih rezultata Evropskog PROGRES-a su:

- Izvršenje za IV kvartal iznosi 1.568.111 evra, što predstavlja 117% u odnosu na interni cilj
- Izvršenje u 2015. godini iznosi 4.257.850 evra, što je 100,62% u odnosu na interni cilj
- Ukupno izvršenje sa 31. decembrom 2015. godine iznosi 5.293.451 evra ili 30,61% budžeta Programa
- Predviđeno izvršenje za I kvartal 2016. iznosi 1.695.864 evra
- Četvrta tranša od 680.000,00 evra od SDC primljena je u decembru 2015. godine.⁷⁰

Nabavka

Ključne aktivnosti nabavke obuhvataju oglašavanje 24 tendera vrednosti između 5.000 i 50.000 dolara i jedanaest postupaka malih nabavki (koji se koriste za iznose ispod 5.000 dolara). Nije bilo nikakvih formalnih žalbi na sprovedene postupke nabavke.

Ključni završeni postupci nabavke obuhvataju potpisivanje ugovora za kamion za odnošenje smeća za Javno-komunalno preduzeće u Preševu i ugovor za pružanje usluga za pomoć opštinama u unapređenju socijalne inkluzije putem zapošljavanja pripadnika ugroženih i marginalizovanih grupa.

Potpisano je trinaest ugovora o bespovratnoj pomoći.

Ljudski resursi

U skladu sa planovima rada Programa, preduzete su radnje za restrukturiranje i pojačanje kapaciteta u Sektoru dobrog upravljanja i socijalne inkluzije. U tom smislu, preispitani su Opisi poslova i zadataka za postojeće funkcije i utvrđene dodatne potrebe, što je za rezultat imalo postupke zapošljavanja za dva savetnička radna mesta, savetnika za dobro upravljanja i rodnu ravnopravnost i socijalnu inkluziju i ljudska prava. Takođe, ukazala se potreba za kratkoročnom pozicijom konsultanta

⁶⁹ [Nacrt Zapisnika sa sednice UOP održane u Novom Pazaru](#)

⁷⁰ Konačni finansijski podaci će biti dostavljeni u overenim finansijskim izveštajima ali informacije date u ovom Izveštaju pružaju dobar uvid u kretanja potrošnje.

za lokalne samouprave kao deo redovnog procesa planiranja dotičnog Sektora. Osim toga, upražnjeno radno mesto saradnika za komunikacije je popunjeno.

Kontinuirano se bavilo pitanjima učenja i razvoja i održana je sledeća obuka:

- Savetnik za infrastrukturu je završio Stanford Napredni program sertifikacije za upravljanje projektima, koji je osmišljen tako da unapredi veštine za upravljanje promenama u multi-dimenzionalnom okruženju i vođenje kros-funkcionalnih timova.
- PRINCE2 *Foundation* ispit je položio jedan zaposleni, a ispit za nivo *Practitioner* su položila četiri zaposlena. Na ovaj način su ojačani kapaciteti Programa da primenjuje metodologiju upravljanja projektima koju primenjuje UNOPS.
- Radionicu o održivim nabavkama koja je osmišljena da pomogne učesnicima da razviju detaljno razumevanje održive nabavke i valjano pristupaju realizaciji je pohađalo petoro zaposlenih na Programu.
- Obuku za FIDIC o osnovama upravljanja FIDIC ugovorima i primene raznih ugovornih uslova je pohađalo osam menadžera i inženjera Programa

Logistika

Zaposleni Evropskog PROGRES-a su imali 127 službenih puteva. Sva vozila Programa su registrovana za 2016.

Bezbednost

Nisu zabeleženi nikakvi bezbednosni problemi niti pretnje osoblju, imovini ili prostorijama Programa. Situaciju vezana za migrantsku krizu na granici sa Makedonijom prati Kancelarija UNDS-a i druge agencije UN. Bezbednost glavne ulazne kapije u Kancelariji u Novom Pazaru je unapređena, u skladu sa prethodno datim preporukama.

Informacione i komunikacione tehnologije

Mali serveri su instalirani u kancelarijama u Novom Pazaru i Nišu, da obavljaju funkciju beka i čuvanja podataka. Liste primalaca elektronske pošte Evropskog PROGRES-a su izmenjene da bi odgovarale stvarnim potrebama za komunikacijom.

Rizici i problemi

Izbori: Lokalni izbori koji se najavljuju za april ili maj 2016. godine mogu usporiti aktivnosti zbog predizbornih kampanja i vremena potrebnog za postizborno konstituisanje lokalnih institucija. Zaposleni u Programu prate razvoj događaja na terenu i održavaju odnose sa ključnim opštinskim zvaničnicima kako bi identifikovali LSU gde bi izbori mogli da generišu krizu. Osim toga, Program procenjuje da li bi izbori mogli da utiču na bilo koju konkretnu aktivnost. Na primer, projekti javno-privatnog partnerstva zahtevaju odluke opštinskih veća ili skupština opština koje su očekivane u periodu izbora. Zbog toga Program revidira metodologiju kako bi se ublažio ovaj rizik. U januaru 2016. godine izvršiće se detaljna procena rizika koji proističu iz izbora za sve aktivnosti.

Kašnjenja u realizaciji lokalne infrastrukture: Akumulirano kašnjenje u realizaciji programa bespovratne pomoći za lokalnu infrastrukturu kojim upravlja CFCU je duže od devet meseci. Pored ranije prijavljenih negativnih efekata na pružanje tehničke pomoći u realizaciji grantova i na intervencije u pogledu dobrog upravljanja, sve veće kašnjenje može uticati na komponentu obuke na radu koja je deo obuke za FIDIC, što bi, opet, smanjilo kapacitete LSU da upravljaju infrastrukturnim projektima koji se realizuju putem ovog ugovornog modaliteta. Kao deo formulisanja sugestija za izmenu i dopunu Programa, Evropski PROGRES će razmotriti sprovođenje programa bespovratne pomoći za lokalnu infrastrukturu kako bi se omogućilo sprovođenje aktivnosti dobrog upravljanja, dok će obim tehničke pomoći morati da se smanji ili da se odobri produženje roka.

Niži stvarni troškovi grantova: realizacija projekata za izradu glavnih projekata je ukazala na to da bi stvarni troškovi ovih grantova mogli biti niži i do 35% od ukupnog planiranog doprinosa Evropskog PROGRES-a od 538.000 evra. To je prouzrokovano nižim cenama na tržištu u Srbiji, što je posledica krize građevinskog sektora. Program će nastaviti da prati razvoj događaja i ako ovo postane trend pripremiće opcije za iskorišćenje neutrošenih finansijskih sredstava.

Problem sa Pozivom za dostavljanje ponuda za GIS: Menadžer Projektnog centra UNOPS-a u Srbiji je formirao komisiju za preispitivanje procesa PdP Evropskog PROGRES-a za geografske informacione sisteme (GIS), nakon izjava opštinskih zvaničnika na UOP u Novom Pazaru koje su ukazale na mogućnost da su interne informacije o rezultatima Poziva možda podeljene sa eksternim zainteresovanim stranama.

Na osnovu raspoloživog materijala – izjava osoblja i sastanaka sa opštinskim zvaničnicima – nema indicija da je bilo koji član osoblja UNOPS-a namerno i direktno objavio rezultate bilo kojim eksternim zainteresovanim stranama. Komisija je preporučila hitnu akciju kako bi se unapredila transparentnost i odgovornost čitavog osoblja UNOPS-a Srbija kao i efikasnost i delotvornost rada svih budućih komisija za procenu, gde to nije već regulisano. Prvo, procedure za sprovođenje poziva za predloge projekata treba da se pojačaju, uključujući definisanje kriterijuma, procesa evaluacije i poverljivosti informacija/pristupa informacijama iz postupka. Drugo, treba uvesti obrazac izjave o poverljivosti, nepristrasnosti i objektivnosti koji bi potpisali svi članovi bilo koje komisije za evaluaciju u budućnosti, gde tako nešto ne postoji.

Registar rizika⁷¹ obuhvata kako inicijalne tako i nove prepoznate rizike, kao i informacije o planiranim odgovorima i njihovom statusu.

⁷¹ Registar rizika je dostupan u Aneksu V, prilog 5.1.

Kvalitet i održivost

Strategija upravljanja kvalitetom

Kako bi se sistematizovao pristup kvalitetu u Programu, uz poštovanje UNOPS-ovih korporativnih standarda i okvira RSPC-a, Evropski PROGRES je formulisao Strategiju upravljanja kvalitetom (SUK).⁷² U ovom dokumentu opisuju se procedure upravljanja kvalitetom koje će se koristiti za planiranje kvaliteta, kontrolu kvaliteta i obezbeđivanje kvaliteta. Strategija takođe daje kratak prikaz potreba izveštavanja, evidencije o kvalitetu, vremenskog rasporeda aktivnosti vezanih za kvalitet i definiše dužnosti osoblja.

Osim toga, Program je uspostavio Registar kvaliteta⁷³ koji će se koristiti za sumarni pregled planiranih i ostvarenih rezultata svih aktivnosti provere kvaliteta (kao što su rezultati inspekcija, kontrola, aktivnosti obezbeđivanja kvaliteta, itd.).

Interna provera kvaliteta projekata u UNOPS Srbija za III kvartal 2015.

Interna provera kvaliteta projekata u Projektnom centru UNOPS-a u Srbiji za treći kvartal, sprovedena početkom oktobra 2015. godine, ponovo je potvrdila da su akcije koje realizuje Evropski PROGRES validne, da Program dobro napreduje u pravcu definisanih ciljeva, dok se rizicima i problemima upravlja sistematično i dokumentovano.

U pogledu poštovanja internih politika vezanih za upravljanje projektom, Evropski PROGRES je i dalje najbolji projekat koji UNOPS implementira u Srbiji.

Procena zrelosti UNOPS-a u Srbiji

UNOPS Srbija konstantno unapređuje svoje prakse kako bi obezbedio delotvornost i efikasnost usluga upravljanja projektima za svoje zainteresovane strane. U okviru ovih napora, organizacija nastoji da unapredi svoju zrelost do nivoa 3, što znači da će svi procesi biti definisani i centralno kontrolisani, a zatim prilagođeni pojedinačnim projektima.

Inicijalna samoprocena zrelosti Evropskog PROGRES-a je pokazala da je Program veoma napredan, a da su manja unapređenja potrebna u tri oblasti: angažovanje zainteresovanih strana, definisanje tolerancije, i strožije planiranje.

Kontrole kvaliteta

U okviru napora za obezbeđenje visokog kvaliteta konačnih proizvoda, ali i kako bi se podržalo jačanje kapaciteta tima Evropskog PROGRES-a, supervizor Kancelarije za projektni menadžment (KPM) stalno pregleda strateške dokumente koje izradi Program, kao što su Pozivi za dostavljanje ponuda, opisi poslova i zadataka, izveštaji, brifinzi i materijal za komunikaciju/vidljivost. To iskustvo je pokazalo da Program preduzima adekvatne korake u pripremi svih pisanih proizvoda, konsultuje relevantne stručnjake i zainteresovane strane i poštuje opšti plan rada.

⁷² Strategija upravljanja kvalitetom se može naći u Aneksu V, Prilog 5.2

⁷³ Registar kvaliteta se može naći u Aneksu V, Prilog 5.3

Monitoring baziran na rezultatima

Tokom prve polovine novembra 2015. godine Evropski PROGRES je sproveo monitoring baziran na rezultatima (MBR) što predstavlja jednu alatku pomoću koje DEU procenjuje da li su akcije koje ona finansijski podržava i dalje relevantne i da li se realizuju delotvorno i efikasno, kao i koji su izgledi za postizanje održivih učinaka.

Održivost

Program je nastavio da primenjuje načela koja su temelj održivosti: pristup koji Program i dalje zastupa je metodologija bespovratne pomoći koja korisnicima daje „vlasništvo“ nad aktivnostima; aktivnosti su ugrađene u relevantne nacionalne i lokalne razvojne politike i taj pristup će se i dalje zadržati tokom implementacije. Stalni napori se ulažu u konsultacije sa nacionalnim institucijama. Na primer, kriterijumi za podršku grupama poljoprivrednih proizvođača su definisani u konsultaciji sa ministarstvom poljoprivrede i zaštite životne sredine.

Naučene lekcije

Evropski PROGRES se fokusirao na primenu naučenih lekcija i od 23 evidentirane od početka implementacije, primenjeno ih je 16, ili 70%. U nastavku je dat pregled ključnih primenjenih lekcija:

- Program je potpisao memorandume o razumevanju sa 34 LSU o intervencijama u sferi dobrog upravljanja. To je u skladu sa lekcijom o formalizaciji pružanja tehničke pomoći kako bi se obezbedilo da korisnici i zvanično preuzmu određene odgovornosti. Sličan pristup će se koristiti i ubuduće, kad to bude primereno.
- Definisane rokove do kojih LSU mogu da traže tehničku pomoć Evropskog PROGRES-a za pripremu prijave na razne konkurse se pokazalo kao delotvorna mera. To je ponovo potvrđeno pošto je većina LSU blagovremeno zatražila pomoć i tako omogućila Programu da pruži kvalitetnu podršku. Osim toga, opštine su na osnovu saveta Evropskog PROGRES-a počele da u planovima ostavljaju više vremena za pravilan prevod njihovih predloga na engleski, što je ranije takođe negativno uticalo na kvalitet prijave.
- Problem sa Pozivom za dostavljanje ponuda za GIS opisan u prethodnim odeljcima još jednom je potvrdio da postoji potreba da se ojačaju i dodatno formalizuju procedure povezane sa sprovođenjem javnih poziva. Projektni centar UNOPS-a u Srbiji će formulisati politiku kojom će se ojačati procedure za definisanje kriterijuma, proces evaluacije i bolje regulisati aspekti poverljivosti informacija/pristupa informacijama za javne pozive.
- Uvođenje formalnih pismenih upozorenja kojima se podsećaju opštine da grantovi kojima upravljaju kasne se pokazalo kao delotvorno. U nekoliko slučajeva, opomene su poslate što je izazvalo neposrednu reakciju od strane primalaca bespovratne pomoći koji su ubrzali implementaciju i vratili ove projekte na pravi kolosek.
- Poziv za dostavljanje predloga za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane inicijalno nisu privukli mala i srednja preduzeća. To je pokazalo da rad na terenu sa poslovnom zajednicom možda nije delotvoran ako je zasnovan samo na standardnim pristupima komunikaciji, kao što je korišćenje lokalnih medija, veb-sajtova, ili poslovnih udruženja kao prenosilaca poruka. Program je uložio dodatne resurse, prvenstveno u organizaciju dvanaest direktnih sastanaka sa predstavnicima MSP i na kraju uspeo da generiše solidno interesovanje za Pdp. Nadalje, uzimajući u obzir lekcije sa MSP, kada je promovisan Poziv namenjen grupama poljoprivrednih proizvođača, plan za rad na terenu je obuhvatio saradnju sa resornim ministarstvom i lokalnim kancelarijama za poljoprivredu i veći broj informativnih sastanaka.

Evidencija naučenih lekcija Evropskog PROGRES-a se nalazi u Aneksu V, Prilog 5.4.

Plan rada

Plan rada Evropskog PROGRES-a za period 1. januar – 31. mart 2016. godine dostupan je u Aneksu V, prilog 5.5. Slede ključne aktivnosti za naredni period izveštavanja:

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

- Aktivnost 1.1 Planovi kapitalnih investicija za period 2016-2020 usvojeni od strane 15 LSU koje učestvuju u Programu; završena realizacija 16 grantova za unapređenje registara poreskih obveznika
- Aktivnost 1.3 Realizacija Modula 4 obuke za FIDIC i angažovanje konsultanata za PRAG i obuku za javne nabavke
- Aktivnost 1.4 Organizovanje druge obuke za dobro upravljanje (DU) za opštinske centre kompetentnosti i završetak opštinskih reformskih paketa za DU
- Aktivnost 1.6 Završetak predloga za stvaranje mreže opštinskih odbornica

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih proizvođača

- Aktivnost 2.1 Izvršenje procene potreba u vezi sa primenom Zakona o planiranju i izgradnji i shodno tome koncipiranje pristupa za podršku LSU; završetak revizije Portala za konkurentnost
- Aktivnost 2.2 Završetak realizacije najmanje prvih pet grantova za izradu glavnih projekata
- Aktivnost 2.3 Praćenje objavljivanja tendera za radove na bolnici u Vranju i Urgentne službe u Novom Pazaru
- Aktivnosti 2.2 i 2.3 Potpisivanje memoranduma o razumevanju sa korisnikom Srbijavode za projekat zaštite od erozije i zaštite od poplava
- Aktivnost 2.4 Pomoć LSU u pripremi kompletnih prijavi za pozive kroz CFCU
- Aktivnost 2.6 Organizovanje inicijalne radionice o socijalnoj zaštiti i druge radionice o zaštiti životne sredine
- Aktivnost 2.7 Sprovođenje konkursa i odabir najmanje dva projekta JPP za tehničku pomoć
- Aktivnost 2.8 Dodeljivanje donacija za uvođenje međunarodnih standarda za bezbednost ili kvalitet hrane

- Aktivnost 2.9 Dodeljivanje donacija za sertifikaciju geografskog porekla
- Aktivnost 2.10 Završetak nabavke za projekte ženskog preduzetništva

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalna inkluzija najranjivijih i marginalizovanih grupa

- Aktivnost 3.3 Koncipiranje pristupa i dobijanje podrške UOP za stručnu obuku
- Aktivnost 3.4-3.5 Praćenje realizacija aktivnosti
- Aktivnost 3.8 Priprema drugog Poziva za Fond za učešće građana

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti

- Aktivnost 4.1 Organizacija najmanje tri događaja visokog profila: distribucija četvrtog izdanja Biltena; završetak izrade opštinskih profila; izrada novog seta promotivnih materijala (druga serija)
- Aktivnost 4.2 Odabir konsultantske firme za sprovođenje prve kampanje

Aneks VI –Napredak u odnosu na indikatore u matrici logičkog okvira

	Aktivnost završena i rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost se uopšteno gledano odvija u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi indikatori	Napredak tokom perioda izveštavanja	Opšti status
<p>Opšti cilj: Doprineti održivom razvoju nerazvijenih delova Srbije stvaranjem povoljnijeg ambijenta za razvoj biznisa i infrastrukture uz primenu principa dobrog upravljanja, čime će se unaprediti mogućnosti zapošljavanja i socijalne inkluzije.</p>		
<p>Srbija napredovala na rang listi Izveštaja o poslovanju Svetske banke za najmanje pet mesta.</p> <p>Srbija napredovala na rang listi globalne konkurentnosti za najmanje pet mesta prema izveštaju Svetskog ekonomskog foruma</p>	<p>Mesto Srbije u Izveštaju o poslovanje Svetske banke je poboljšano za devet mesta za 2016. godinu⁷⁴. Sada se nalazi na 59. u odnosu na 68. mesto u 2015. godini.</p> <p>Srbija za sedam mesta popravila poziciju na globalnoj listi konkurentnosti za 2014-2015. Trenutno zauzima 94. mesto dok je na listi za 2013-2014. bila na 101. mestu.</p>	
<p>Svrha programa: Unapređenje lokalnog upravljanja i uslova za razvoj biznisa i infrastrukture unapređenjem i/ili jačanjem kapaciteta za planiranje i upravljanje, unapređenje povoljnog poslovnog ambijenta, kao i podrška izradi politika socijalne inkluzije i zapošljavanja.</p>		

⁷⁴ Izveštaj o poslovanju Svetske banke za 2016. objavljen je u oktobru 2015.

<p>Ukupna ulaganja u infrastrukturu povećana za najmanje 10% na godišnjem nivou.</p> <p>Najmanje pet novih investicija u industriju do kraja Programa.</p> <p>Izvoz sektora MSP povećan za najmanje 5% do kraja Programa.</p> <p>(Ne)posredne aktivnosti sprovedene u okviru Programa omogućile zapošljavanje najmanje 1.500 ljudi.</p>	<p>Program je izradio matricu za godišnje praćenje i procenu ključnih pokazatelja društveno-ekonomskog razvoja u ovoj oblasti, što će olakšati praćenje doprinosa koji Evropski PROGRES pruža ostvarivanju svrhe Programa.</p> <p>Dva projekta Fonda za učešće građana su stvorila pet stalnih radnih mesta i sedam privremenih. Odobravanje bespovratnih sredstava za započinjanje biznisa za preduzetnice treba da stvori 80 radnih mesta.</p>	<p>Napori Programa da se podstaknu ekonomski projekti putem zagovaranja i kriterijuma u PDPP su bli delotvorni. Na primer, projekti za poresku upravu, klastere, pa čak i akcije realizovane kroz partnerstvo civilnog društva i LSU treba da proizvedu ekonomske ishode. Međutim, naknadno insistiranje Programa na ekonomskim projektima je bilo delotvorno, naročito u slučaju konkursa za planove detaljne regulacije (PDR).</p>
<p>Rezultat 1:</p> <p>Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja</p>		
<p>Aktivnost 1.1.1 Najmanje 50% LSU koje učestvuju u Programu su uvele planiranje kapitalnih investicija do kraja sprovođenja Programa (početna pozicija 2014: 23%)⁷⁵</p>	<p>Održano dvanaest radionica posvećenih identifikaciji projekata kapitalnih investicija.</p>	<p>Evropski PROGRES obezbeđuje tehničku pomoć (TA) za 15 LSU za izradu Planova kapitalnih investicija (PKI). Ova grupa obuhvata deset novih LSU i pet koje su primile pomoć kroz prethodni program, EU PROGRES.</p>
<p>Aktivnost 1.1.2 Najmanje 15 LSU je do kraja Programa uvelo višegodišnje programsko budžetiranje (početna pozicija 2014. godine: pet LSU ima delimično programsko budžetiranje)⁷⁶</p>	<p>Programski budžeti za 2016. su usvojeni u 15 korisničkih LSU.</p>	<p>Evropski PROGRES je pružio tehničku pomoć u 15 LSU (deset novih LSU i pet koje su primile pomoć kroz prethodni program, EU PROGRES) za pripremu programskih budžeta za 2016. Svih 15 LSU je usvojilo programske budžete.</p>
<p>Aktivnost 1.1.3 Najmanje 15 LSU je povećalo prihode od poreza na imovinu za najmanje 15% do kraja Programa (jačanjem odnosa odgovornosti, poboljšanjem registra poreskih obveznika i jačanjem svesti građana o obavezama da plaćaju poreze). Početna pozicija: broj poreskih obveznika i godišnji prihod od poreza će biti</p>	<p>Četiri granta za unapređenje registara poreskih obveznika su okončani, registrovano je preko 2.500 novih poreskih obveznika.</p>	<p>Program je dao bespovratna sredstva za 16 projekata u vrednosti od 154.000 evra za unapređenje registara poreskih obveznika. Preko 16.000 poreskih obveznika od početka realizacije 16 grantova za za unapređenje registara poreskih obveznika.</p>

⁷⁵Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁷⁶Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

određen za svaku LSU nakon odabira lokalnih samouprava ⁷⁷		
Aktivnost 1.2 Kapaciteti za upravljanje geo-prostornim podacima i/ili kvalitet geo-prostornih podataka unapređeni u najmanje 10 lokalnih samouprava do kraja Programa. (početna pozicija 2014: 33% po opštini) ⁷⁸	Evropski PROGRES je dodelio 11 grantova za uvođenje i razvoj Geografskog informacionog sistema (GIS).	Poziv za dostavljanje predloga za razvoj GIS-a je bio otvoren od maja do avgusta 2015. godine. UOP je u novembru odobrio 11 projekata, a ugovori o bespovratnoj pomoći (grantovima) su potpisani u decembru 2015.
Aktivnost 1.2 Najmanje 15 opština izradilo planove detaljne regulacije (PDR) ili plansku dokumentaciju višeg reda koja olakšava razvoj ekonomskih projekata do kraja Programa.	Dvadeset jedan grant za izradu PDR je odobren. Skupštine opština svih 21 LSU donelo je odluku o izradi PDR i počelo da priprema tendere.	Javni poziv je bio otvoren do 7. aprila 2015. UOP je odobrio 21 prijavu za izradu 31 PDR. Bespovratna sredstva su obezbeđena i počela je realizacija.
Aktivnost 1.3 Do kraja Programa su sve LSU obuhvaćene Evropskim PROGRES-om uvele mehanizme za praćenje i evaluaciju infrastrukturnih projekata, pretpostavljaju primenu ugovora FIDIC nad drugim modalitetima, a Inženjerska komora Srbije je uvela programe obuke u FIDIC-u.	Sprovedeno je šest dvodnevni obuka o FIDIC-u za 96 korisnika iz 34 LSU.	Udruženje inženjera konsultanata Srbije izabrano je da održi obuke o korišćenju modaliteta ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC) za realizaciju infrastrukturnih projekata. Dvogodišnje obuke će biti održane za 102 opštinska službenika, 62 muškarca i 38 žena iz 34 LSU, i pet predstavnika iz SEIO i CFCU, tri žene i dva muškarca. Moduli 0, 1, 2 i 3 su realizovani.
Aktivnost 1.4 Do kraja Programa su pokrenute, razvijene i sprovedene reforme institucionalnog upravljanja u najmanje pet LSU, s naglaskom na povećanju odgovornosti, transparentnosti i efikasnosti javnih usluga koje pružaju građanima, uz razvoj ili reviziju najmanje deset lokalnih politika ili lokalnih propisa u skladu sa pravnim okvirom RS	Memorandumima o razumevanju (MoR) o aktivnostima u oblasti dobrog upravljanja potpisani su sa 34 opštine. Prva obuka o odgovornosti je organizovana za određene lokalne zvaničnike.	Završena je Procena upravljanja na lokalnom nivou u 34 LSU. Rezultati procene se koriste za planiranje reforme lokalnog upravljanja koja će se sprovoditi u najmanje pet LSU. MoU za intervencije u oblasti dobrog upravljanja na lokalnom nivou je potpisan.
Aktivnost 1.5 Lokalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost (MRR) formirani i lokalni akcioni planovi za rad MRR usvojeni u svim LSU obuhvaćenim Evropskim PROGRES-om do kraja 2015. Najmanje 30 MRR do kraja 2016. uspešno sprovelo projekte za koje im je Evropski PROGRES odobrio bespovratnu pomoć za unapređenje rodne ravnopravnosti. Najmanje dve trećine LSU obezbeđuju sredstva za aktivnosti lokalnih MRR do kraja Programa. Početna pozicija: Formiran je 31 MRR a dve LSU su imenovala	Tri LSU su usvojile Lokalne akcione planove za rodnu ravnopravnost, a 11 je usvojilo Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom nivou.	UN Women je završio procenu kapaciteta MRR u 34 LSU. Prilagođeni planovi za jačanje 21 MRR koji su klasifikovani kao oni sa veoma niskim kapacitetom. Dvadeset četiri opštine su usvojile LAP za RR, 32 opštine su usvojile Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom nivou.

⁷⁷ Godišnji izveštaj kancelarija lokalnih poreskih administracija

⁷⁸ Prepreke u razvoju infrastrukture, EU PROGRES, 2013

službenike zadužene za rodnu ravnopravnost, 23 opštine obuhvaćene Evropskim PROGRES-om je sačinilo Lokalne akcione planove za unapređenje rodne ravnopravnosti ⁷⁹		
Aktivnost 1.6 Do kraja 2015. unapređena znanja najmanje 50% odbornica u deset Skupština LSU o pitanjima rodne ravnopravnosti i tehnikama zagovaranja. Odbornice u svih deset LSU su se uspešno zalagale za rešenje najmanje jednog pitanja rodne ravnopravnosti do kraja Programa	Prvi koncept za ovu aktivnost je pripremljen i odobren od strane UOP u novembru 2015.	Početak ove intervencije je planiran nakon lokalnih izbora 2016.
Aktivnost 1.7 Najmanje pet LSU uvelo rodno osetljive postupke i prakse budžetiranja do kraja 2016. Održivost akcije obezbeđena usvajanjem odgovarajućih opštinskih odluka do kraja Programa. Početna pozicija: tri LSU sprovele analize budžeta i lokalnih politika iz perspektive rodne ravnopravnosti ⁸⁰	Sedam opština je uvelo postupak rodno odgovornog budžetiranja, a dve od njih su do sada usvojile nacрте budžeta, u kojima su obuhvaćeni pokazatelji rodne ravnopravnosti.	Jedanaest LSU je dobilo podršku za rodno odgovorno budžetiranje. Sedam opština je uvelo postupak rodno odgovornog budžetiranja.

Rezultat 2: Povećana konkurentnost lokalne privrede poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga		
Aktivnost 2.1 Ukupan indeks konkurentnosti povećan za najmanje 10% u svim LSU obuhvaćenim Evropskim PROGRES-om do kraja Programa, ili za najmanje 25% u pogledu jednog od sledećih podindeksa: kapacitet lokalne zajednice da upravlja resursima i potencijalima zajednice, ekonomske politike, strategije i mere, finansijski kapaciteti javnog i privatnog sektora ⁸¹	Obim intervencije Programa je razmatran sa Ministarstvom građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture. Pošto nije dobijen nikakav konkretni zahtev, Evropski PROGRES je izradio upitnik za utvrđivanje potreba za podrškom u 34 opštine. Portal Konkurentnost se revidira i postupak prikupljanja podataka se pojednostavljuje. Beta verzija portala je puštena u probni rad.	Izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji uvele su jedinstvenu proceduru za izdavanje građevinskih dozvola, uključujući i elektronsko izdavanje, što je odložilo intervenciju Evropskog PROGRES-a. Program radi na modifikaciji pristupa ovoj aktivnosti u saradnji sa ministarstvom i relevantnim akterima da bi obezbedio relevantnost i unapredio potencijalne ishode. Elektronski sistem za izdavanje dozvola je u funkciji.
Aktivnost 2.2 Najmanje dva međuopštinska i 35 prioriternih lokalnih ekonomskih i projekata društvene infrastrukture u skladu sa nacionalnim sektorskim prioritetima i kompletnom tehničkom dokumentacijom izrađeno u skladu sa kriterijuma u okviru PPF5 nakon ocene	29 opština je angažovalo projektantske firme; 30 idejnih projekata je završeno 16 produženja rokova je odobreno. U novembru je UOP odobrio izradu tehničke dokumentacije za izgradnju antierozivne zaštite za slivove reka Jablanica, Pčinja i Vlasina i generalni projekat sa preliminarnom studijom	Poziv za izradu glavnih projekata oglašen je u decembru 2014. Na UOP u februaru 2015. odobreno je 40 projekata za izradu glavnih projekata lokalne infrastrukture (od 53 prijavljenih predloga projekata). Doprinos programa iznosi do 538.000 evra. 40 ugovora o

⁷⁹Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁸⁰Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁸¹Kako je identifikovano u rangiranju Srbije u Izveštaju o poslovanju Svetske banke za 2014.

postojećih postupaka izrade i sprovođenja projekata	izvodljivosti za zaštitu od poplava za Južnu Moravu.	bespovratnoj pomoći potpisano je sa LSU u maju 2015. i realizacija je u toku. Na novembarskom sastanku UOP je odobrio Projekat zaštite od erozije i zaštite od poplava u južnoj i jugozapadnoj Srbiji .
Aktivnost 2.2 LSU do kraja Programa sačinile i podnele najmanje 20 projekata za finansiranje drugim programima koji se finansiraju iz drugih izvora.	Nema ničeg za prijavljivanje (NZP).	Nakon odobrenja UOP u septembru 2014. Evropski PROGRES je pružio podršku za rad Zajedničkom tehničkom sekretarijatu Instrumenta za pretpristupnu pomoć Prekograničnog programa Srbija – Crna Gora (CBC SRB-MON). Grant je realizovan i doprineo je povećanom broju prijavi na konkurs CBC SRB-MON u jugozapadnoj Srbiji.
Aktivnost 2.3 Najmanje jedan prioritetni međuopštinski projekat sproveden do kraja Programa	Izgradnja objekta Ekonomskog fakulteta u Subotici, Odeljenja u Bujanovcu je završena i primila prve studente u oktobru 2015. Ova aktivnost je završena.	Završeno. Ugovor za izgradnju objekta Ekonomskog fakulteta u Subotici, Odeljenja u Bujanovcu potpisan je u januaru 2015. Izgradnja i opremanje objekta su završeni u septembru, pribavljena je upotrebna dozvola, i vrata zgrade fakulteta su otvorena za studente.
Aktivnosti 2.3 i 2.4 Usluge nadzora nad radovima pružene Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU kao ugovornoj strani za prioritetni infrastrukturni projekat koji sprovodi.	Na UOP održanom u novembru odobreni su projekti za završetak izgradnje i opremanje bolnice u Vranju i za izgradnju i opremanje zgrade Urgentnog centra u Zdravstvenom centru u Novom Pazaru. Tenderski dosije su pripremljeni i podeljeni sa SEIO i CFCU.	Dva projekta regionalnog značaja koja će biti realizovana od strane CFCU su identifikovana i odobrena.
Aktivnosti 2.3 i 2.4 Tehnička podrška pružena SEIO i Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU u pripremi i pokretanju Programa bespovratne pomoći i praćenju njegovog sprovođenja	Evaluacija koncepata za lokalne infrastrukturne projekte koja je počela avgusta 2015. i dalje traje. Inicijalno planirana tehnička pomoć za ovaj Program moraće da se izmeni, pošto nije izvodljiva tokom trajanja Programa.	Uprkos blagovremenoj tehničkoj pomoći Programa, CFCU je objavio poziv za projekte lokalne infrastrukture tek u martu 2015, pet meseci kasnije nego što je prvobitno planirano. Obzirom da su registrovana dodatna kašnjenja, pružanje dodatne tehničke pomoći nije izvodljivo tokom životnog ciklusa Evropskog PROGRES-a. Zbog toga treba razmotriti produženje Programa.
Aktivnost 2.4 Pružena podrška u izradi najmanje 12, a najviše 34 lokalna i najmanje jednom međuopštinskom infrastrukturnom projektu podnetom u okviru poziva za dostavljanje predloga projekata Sektora za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU.	NZP	Evropski PROGRES je organizovao prve informativne sesije za LSU i predstavio poziv CFCU i podržao LSU u izradi koncepata. Sve 34 programske LSU i Vranjska Banja kao jedna od gradskih opština odgovorile su na poziv i predale 52 koncepta.
Aktivnost 2.5 Do kraja Programa sprovedena sveobuhvatna studija procene svih LSU sa preporukama da preko svojih nadležnih službi formulišu i usvoje kriterijume i postupke za ocenu prednosti i mana mogućnosti da same pružaju neku uslugu ili da njeno pružanje poveru privatnom	Inicijalni koncepti za razvoj reformi opštinskog upravljanja su pripremljeni i biće završeni u I kvartalu 2016.	Inicijalni koncepti za razvoj reformi opštinskog upravljanja su pripremljeni u IV kvartalu 2015. i biće završeni u I kvartalu 2016. Sprovođenje reformi opštinskog upravljanja se planira za II kvartal 2016.

sektoru/drugom subjektu.		
Aktivnost 2.5 Svi projekti do kraja Programa organizovani tako da je jasno ko je odgovoran za nabavku, upravljanje ugovorom, praćenje i evaluaciju; najmanje 20 novih lokalnih politika i/ili administrativnih propisa vezanih za infrastrukturne projekte razvijeno na participatoran način, odobreno od strane veća, sprovedeno i prati se njihovo sprovođenje, pri čemu se jasno ukazuje na to ko investira, poseduje, odlučuje, održava, ima koristi i nadgleda novu infrastrukturu.	Evaluacija koncepata za lokalne infrastrukturne projekte koja je započela u avgustu 2015. i dalje traje, tako da nema napretka u definisanju konkretnih intervencija u oblasti DU.	Razvijen je koncept i pristup za primenu aspekata dobrog upravljanja opštinskih infrastrukturnih projekata. Njegovo sprovođenje treba da počne ubrzo pošto CFCU objavi poziv za celovite predloge projekata, što kasni devet meseci. Implementacija ove aktivnosti nije izvodljiva sa trenutnom dinamikom. Kao odgovor na to, Evropski PROGRES će predložiti realizaciju posebnog programa bespovratne pomoći za lokalnu infrastrukturu koji bi omogućio sprovođenje intervencije DU, a treba razmotriti i produženje Programa.
Aktivnost 2.6 Rešavanje najmanje tri prepreke u vertikalnoj komunikaciji između Vlade RS i LSU započeto ili okončano do kraja Programa kroz redovne, strukturirane i tematske konsultacije sa nadležnim ministarstvima i institucijama i u saradnji sa SKGO, čime se pozitivno utiče na odgovornost, transparentnost, delotvornost i efikasnost LSU.	Prva radionica o vertikalnoj dimenziji upravljanja u zaštiti životne sredine je održana 23. oktobra 2015.	Ova aktivnost je podeljena na dve glavne teme, u skladu sa dogovorom sa SKGO i SIPRU: 1. tema će biti primena Zakona o zaštiti životne sredine i pratećih propisa na lokalnom nivou, a 2. tema će biti primena Zakona o socijalnoj zaštiti. Inicijalna radionica za 1. temu je organizovana u oktobru 2015.
Aktivnost 2.7 Razvijena i do kraja Programa sprovedena najmanje dva modela javno-privatnih partnerstava.	Kriterijumi za PdP za projekte JPP su izmenjeni kako bi se rešavala pitanja koja su proizašla iz sesije sa LSU i kako bi se ugradile primedbe eksperata za DU. UOP je ponovo odobrio kriterijume elektronskim glasanjem u decembru 2015.	Dva tehnička eksperta za JPP angažovana su da podrže sprovođenje aktivnosti. Održana je sesija za unapređenje znanja LSU o JPP. Kriterijume za PdP je UOP odobrio u februaru 2015, a ponovo odobrio sa manjim izmenama elektronskim glasanjem u decembru 2015. Održane su četiri dvodnevne obuke o JPP.
Aktivnost 2.8 Najmanje 30 MSP uvelo međunarodne standarde kvaliteta ili bezbednosti hrane (ISO 9000, HACCP, Global GAP, itd) i okupilo se u najmanje dva nova klastera i/ili zadruga.	Javni poziv za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane je sproveden, prijave ocenjene, a korisnici će biti predloženi za razmatranje na sledećem sastanku UOP koji se planira za februar 2016.	Javni poziv za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane je odobren na sastanku UOP u julu, objavljen i zatvoren u oktobru. Na sledećem sastanku UOP koji je planiran za februar 2016. razmatraće se preporuke.
Aktivnost 2.8 Sačinjeni i usvojeni kriterijumi i transparentan postupak za odabir 30 MSP koja će proći postupak sertifikacije SUK. Postupak formiranja klastera/zadruga koji će za posledicu imati jasno i adekvatno regulisane novoosnovane pravne subjekte pripremljen i usvojen.	Javni poziv za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane uključujući sertifikaciju za SUK je sproveden, prijave ocenjene a korisnici će biti predloženi za razmatranje na sledećem sastanku UOP koji se planira za februar 2016.	Javni poziv za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane uključujući sertifikaciju za SUK je odobren na julsom sastanku UOP, objavljen i zatvoren u oktobru 2015.

<p>Aktivnost 2.8 Do kraja Programa najmanje 20 MSP, članova klastera, uvelo inovacije ili koriste inovativne tehnike razvoja tržišta.</p>	<p>Pet projekata sa klasterima se trenutno sprovodi u skladu sa planom kod četiri primaoca bespovratne pomoći dok projekat sa NP klasterom za obuću trpi manja kašnjenja.</p>	<p>Nakon odobrenja UOP u oktobru 2014, Evropski PROGRES je oglosio poziv za podršku klasterima u zajedničkom pristupu tržištu i uvođenju inovacija. Na sastanku UOP u aprilu odobreno je pet projekata za finansiranje u iznosu od 145.000 evra. Ugovori o bespovratnoj pomoći su potpisani i realizuju se.</p>
<p>Aktivnosti 2.9 i 3.10 Najmanje 30 poljoprivrednih proizvođača, članova zadruge, do kraja Programa u proizvodnji primenjuje nove tehnike i tehnologije.</p>	<p>Javni poziv za pružanje podrške u zaštiti geografskog porekla zatvoren je 23. oktobra 2015. i prijave su ocenjene. Korisnici će biti predloženi za razmatranje na sledećem sastanku UOP, koji se planira za februar 2016.</p>	<p>Procena grupa poljoprivrednih proizvođača i geografskih oznaka završena je u maju 2015. Program je definisao kriterijume i sproveo konkurs u septembru-oktobru 2015.</p>
<p>Aktivnost 2.9 Tri tradicionalna poljoprivredna proizvoda registrovana ili sertifikovana sa zaštićenom oznakom porekla i oznakom geografskog porekla u PO Programa (početna pozicija 2014: osam proizvoda sa zaštićenom oznakom porekla)⁸²</p>	<p>Javni poziv za pružanje podrške u zaštiti geografskog porekla je sproveden, prijave ocenjene a korisnici će biti predloženi za razmatranje na sledećem sastanku UOP, koji se planira za februar 2016.</p>	<p>Procena grupa poljoprivrednih proizvođača i geografskih oznaka završena je u maju 2015. Program je definisao kriterijume i sproveo konkurs u septembru-oktobru 2015. Primljene prijave se ocenjuju i biće predstavljene UOP radi razmatranja u I kvartalu 2016.</p>
<p>Aktivnosti 2.10 i 3.10 Otvoreno najmanje 80 novih radnih mesta za žene kao rezultat dodele bespovratne pomoći za pokretanje najmanje 40 biznisa do kraja Programa.</p>	<p>Evaluacija je završena time što je za 48 prijava data preporuka za finansiranje i to je odobrio UOP. Postupak zaključivanja ugovora i nabavke je u toku i treba da bude okončan do februara 2016.</p>	<p>Poziv za dostavljanje predloga projekata odobren je na sastanku UOP u aprilu 2015. a oglašen je u junu 2015. Održano je sedam sesija u periodu mart – april na kojima je poziv najavljen i kojima je prisustvovalo 422 učesnika (405 žena i 17 muškaraca). Održano je devet obuka za izradu biznis planova, od čega je 147 učesnica imalo koristi. Konkurs je završen u julu, primljeno je 137 prijava, završena je evaluacija i UOP je podržao finansiranje 48 predloga.</p>
<p>Rezultat 3: Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije</p>		
<p>Aktivnosti 3.4 i 3.10 Akcioni planovi zapošljavanja i socijalne inkluzije usmereni u jednakoj meri na oba pola do kraja Programa sačinjeni i integrisani u srednjoročno budžetsko planiranje svih LSU obuhvaćenih Evropskim PROGRES-om (početna pozicija 2014: četiri LSU imaju Strategije o socijalnoj inkluziji)⁸³</p>	<p>Implementacija je započeta i teče po planu, kancelarijskim istraživanjem i uspostavljanjem prvih kontakata sa opštinama.</p>	<p>Implementacioni partner je odabran i ugovorno angažovan. LSU će dobiti podršku u proceni potreba ranjivih i marginalizovanih grupa, reviziji, razvoju novih i/ili ažuriranju postojećih relevantnih lokalnih politika, izgradnji kapaciteta relevantnih lokalnih institucija, a zatim i za pilotiranje novih politika. Intervencija će ponuditi grantove za pokretanje posla lokalnim ranjivim i marginalizovanim grupama.</p>

⁸² Zavod za intelektualnu svojinu Srbije (2014) *Spisak oznaka geografskog porekla registrovanih u Zavodu za intelektualnu svojinu*, dostupno na: <http://www.zis.gov.rs/prava-is/oznake-geografskog-porekla/spisak-ogp.33.html> (1. februar 2014.)

⁸³ Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

Aktivnost 3.5 Najmanje 50% nezaposlenih Roma obuhvaćeno aktivnim merama tržišta rada do kraja Programa (početna pozicija 2013. godine: 38%) ⁸⁴	Ova aktivnost je uključena u pristup aktivnosti 3.4	Ova aktivnost je uključena u pristup aktivnosti 3.4
Aktivnosti 3.8 i 3.10 Do kraja Programa podržano najmanje 40 projekata koje su u partnerstvu pripremile lokalne samouprave i organizacije civilnog društva (OCD). Najmanje pola LSU koje su imale koristi od takvih projekata do kraja Programa sačinile i usvojile kriterijume za transparentno i nediskriminatorno izdvajanje sredstava iz lokalnog budžeta za OCD.	Pet projekata CIF-a je završeno.	Tokom prvog poziva za CIF, primljeno je 77 prijava iz 32 opštine. Na UOP u decembru 2014. odobreno je 20 projekata za finansiranje u iznosu od 397.765 evra, koji prvenstveno doprinose socijalnom uključivanju i zapošljivosti ranjive populacije. Dvadeset projekata je ugovoreno, osam završeno a realizacija dvanaest projekata je u toku.
Aktivnost 3.1 Zadovoljstvo građana opštinskim uslugama, radom lokalnih vlasti i Skupština opština povećano za 10% do kraja Programa ⁸⁵	Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.	Istraživanja zadovoljstva građana biće sprovedena tokom poslednje godine sprovođenja programa.
Aktivnosti 3.2 i 3.10 Savetodavne službe za građane (SSG) u osam LSU pružile usluge najmanje 1.000 ljudi tokom sprovođenja Programa; održivost obezbeđena time što će najmanje četiri LSU nakon okončanja Programa obezbeđivati sredstva iz budžeta za tekuće troškove SSG i doneti odgovarajuće odluke u tom smislu.	Na sastanku sa Ministarstvom pravde ukazano je na to da Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći koji treba da bude usvojen početkom 2016. godine ne ostavlja prostor za intervencije slične onoj koju predviđa Evropski PROGRES. Stoga će Program preispitati ovu aktivnost u I kvartalu 2016. Aktivnost vezana za migracije je preusmerena na podršku rešavanju priliva izbeglica i migranata sa Bliskog istoka bez presedana, u skladu sa zahtevima donatora.	Program će preispitati aktivnost Savetodavne službe za građane pošto trenutni pristup možda neće biti u skladu sa najavljenim pravnim okvirom. Aktivnost će biti preispitana u I kvartalu 2016. Aktivnost vezana za migracije je preusmerena na podršku rešavanju priliva izbeglica i migranata sa Bliskog istoka bez presedana, u skladu sa zahtevima donatora.
Aktivnosti 3.3, 3.5 i 3.10 Najmanje 100 nezaposlenih uspešno okončalo organizovanu stručnu obuku do kraja Programa i uvedeni su održivi dodatni kursevi koji će se organizovati i nakon okončanja Programa kako bi povećali mogućnosti za zapošljavanje učesnika u obuci.	Nikakav napredak nije učinjen tokom ovog perioda.	Program je ispitao Analizu potreba na tržištu rada ⁸⁶ i Nacionalnu anketu poslodavaca ⁸⁷ u Srbiji i prepoznao potrebe za obukom obučara, šivača, električnih zavarivača, stolara, rukovalaca mašinama za preradu plastike, mašinovođa, itd. Program će definisati pristup u I kvartalu 2016.

⁸⁴ Izveštaj o zapošljavanju Roma, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike, Beograd, 2013

⁸⁵ Polazna osnova za Istraživanje zadovoljstva građana predstavlja anketa sprovedena 2013. dok će nova anketa biti sprovedena 2017. na kraju programa

⁸⁶ Analiza nedostajućih veština na jugu i jugoistoku Srbije, Međunarodna organizacija rada (2014)

⁸⁷ Analiza i prognoza potreba na tržištu rada u Republici Srbiji (2014), Nacionalna služba za zapošljavanje, finansirala EU

Aktivnost 3.6 Efikasnost i delotvornost najmanje tri zdravstvena centra poboljšana do kraja Programa nabavkom nove medicinske opreme za zaštitu zdravlja žena ⁸⁸	Početne pripreme (kao što su konsultacije sa resornim ministarstvima) su završene. Procena će krenuti početkom 2016.	Početne pripreme (kao što su konsultacije sa relevantnim stručnjacima) su završene. Procene će krenuti početkom 2016.
Aktivnost 3.7 Unapređena najmanje četiri višekulturalna opštinska centra (npr. za višekulturalnu muzičku, pozorišnu i likovnu produkciju).	Kordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa dostavilo je koncept za ovu aktivnost.	Kordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa dostavilo je koncept za ovu aktivnost. Pristup će se definisati u I kvartalu 2016.
Aktivnost 3.9 Do 400 mladih i nezaposlenih državljana Srbije albanskog porekla u području obuhvaćenom Programom unapredilo znanje srpskog jezika tokom sprovođenja Programa. ⁸⁹	U četiri osnovne škole u Bujanovcu i Preševu angažovano je šest asistenata u nastavi da pruže podršku nastavnici srpskog kao maternjeg jezika. Udžbenici, priručnici za nastavnike i pomoćna nastavna sredstva su nabavljeni i isporučeni u šesnaest osnovnih škola u Bujanovcu, Medveđi i Preševu .	Implementacioni partner za angažovanje asistenata u nastavi u četiri osnovne škole u Preševu i Bujanovcu koje podučavaju srpski kao maternji jezik je ugovorno angažovan. Asistenti u nastavi su počeli da rade na svom zadatku. Udžbenici, priručnici za nastavnike i pomoćna nastavna sredstva su isporučeni u šesnaest osnovnih škola u Bujanovcu, Medveđi i Preševu .
Rezultat 4: Efekti evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti		
Procenat građana koji povezuju evropske integracije sa manjom nezaposlenošću i boljim uslovima života, kao i sa uređenom državom i nepristrasnom upravom povećan za 10% do kraja Programa. ⁹⁰	<p>Ključni rezultati/ishodi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oganizovano pet događaja/poseta visokog profila uključujući i sedmu sednicu Upravnog odbora Programa u Novom Pazaru • Konkurs za kalendar za 2016 završen • Pripremljeno 36 sveobuhvatnih brifinga • generisano preko 210 pozitivnih medijskih izveštaja • distribuirano treće izdanje Biltena Evropskog PROGRES-a • 32 tvita (36%) o Evropskom PROGRES-u na Twitter nalogu UNOPS-a u Srbiji • Pružena podrška lokalnom festivalu „Borini Dani” u Vranju • Organizovan jedan intervju • Završen Priručnik za komunikaciju sa priložima • Pripremljen novi komplet promotivnog materijala 	<p>Ključni rezultati/ishodi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ključni rezultati/ishodi: • izrađena Strategija komunikacija; • organizovano dvanaest poseta visokog profila, pet na ambadorskom nivou; • organizovano dvanaest velikih događaja; • organizovana četiri intervju visokog profila i 18 izjava za medije; • pripremljeno 36 sveobuhvatnih brifinga; • pripremljeno 35 saopštenja za štampu; • generisano 888 pozitivnih medijskih izveštaja; • tri izdanja kvartalnog Biltena distribuirana; • internet prezentacija napravljena, pokrenuta i redovno se ažurira; • uspešno organizovan likovni konkurs za kalendar Evropskog PROGRES-a za 2015 i 2016. • proizvedena tri kompleta promotivnog materijala.
Dve kampanje zagovaranja/jačanja	Pristup se preispituje i biće	Na sastanku UOP u decembru 2014.

⁸⁸ Procena potreba zdravstvenih centara omogućice programu da ustanovi polazne indikatore za evaluaciju povećanja efikasnosti koja će biti organizovana na kraju Programa.

⁸⁹ Ovaj indikator će se promeniti i uključiti nalaze i preporuke Studije izvodljivosti Kordinacionog tela, čiji su rezultati predstavljeni u avgustu 2014.

⁹⁰ Kako je ukazano u nalazima Istraživanja zadovoljstva građana za 2017. i u poređenju sa rezultatima Istraživanja zadovoljstva građana iz 2013.

<p>javne svesti koje promovišu evropske vrednosti sprovedene tokom trajanja Programa.</p>	<p>predstavljen u I kvartalu 2016.</p>	<p>odobren je koncept za prvu kampanju koja promoviše ekonomske aspekte/koristi procesa evropskih integracija. Ponude primljene u aprilu 2015. nisu ispunjavale kriterijume . Pristup se preispituje i biće predstavljen u I kvartalu 2016.</p>
---	--	---